

Szczegółowy system oceniania z języka polskiego z wykorzystaniem podręcznika

„Myśli i słowa” klasa 7.

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Podręcznik <i>Myśli i słowa</i> dla klasy 7.	<ul style="list-style-type: none"> – orientuje się w spisie treści – zna wyróżnienia stosowane w podręczniku – korzysta z podręcznika pod kierunkiem nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> – zna części kompozycyjne podręcznika – rozumie wyróżnienia stosowane w podręczniku – korzysta z podręcznika przy niewielkiej pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje części kompozycyjne podręcznika – wyszukuje wskazane materiały – samodzielnie korzysta z podręcznika 	<ul style="list-style-type: none"> – zna zawartość części kompozycyjnych podręcznika – bez trudności samodzielnie korzysta z wszystkich części podręcznika – formułuje wstępną ocenę podręcznika 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje zawartość podręcznika, dostrzega zamysł kompozycyjny – ocenia podręcznik z punktu widzenia jego funkcjonalności
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE					
Zmienność losu					
Jan Kochanowski <i>Na swoje księgi,</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie <i>humanista</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kogo nazywa się humanistą 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakiego człowieka można nazwać humanistą 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Jan Kochanowski jest uznawany za humanistę 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawą prezentację o fraszkach Jana

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<p><i>Na dom w Czarnolesie, Na lipę, O żywocie ludzkim</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że fraszka to gatunek liryczny – formułuje temat wskazanej fraszki – wie, na czym polega uosobienie i apostrofa – zna pojęcie <i>autotematyzm</i> – zna pojęcie <i>liryka bezpośrednia</i> – zna pojęcie <i>epikureizm</i> – zna pojęcie <i>theatrum mundi</i> – zna pojęcie <i>światopogląd</i> – odtwarza krótko światopogląd Kochanowskiego zawarty we fraszkach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje fraszkę wśród gatunków lirycznych – formułuje tematy wybranych fraszek – wskazuje w tekście uosobienie i apostrofę – wie, na czym polega autotematyzm – rozpoznaje lirykę bezpośrednią – rozumie pojęcie <i>epikureizm</i> – rozumie pojęcie <i>theatrum mundi</i> – rozumie pojęcie <i>światopogląd</i> – wypowiada się w kilku zdaniach na temat światopoglądu Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy fraszki jako gatunku lirycznego – omawia różnorodność tematyki fraszek Kochanowskiego – wyjaśnia, co to jest uosobienie i apostrofa – tłumaczy, na czym polega autotematyzm – wyjaśnia, na czym polega liryka bezpośrednia – wyjaśnia pojęcie <i>epikureizm</i> – tłumaczy pojęcie <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia pojęcie <i>światopogląd</i> – wstępnie omawia światopogląd Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy fraszki jako gatunku lirycznego – wyjaśnia, z czego wynika różnorodność tematyczna fraszek Kochanowskiego – wyjaśnia funkcję uosobienia i apostrofy – wskazuje i interpretuje autotematyczną fraszkę Kochanowskiego – wyjaśnia, jakie skutki dla tekstu przynosi wykorzystanie liryki bezpośredniej – wyjaśnia pojęcie <i>epikureizm</i> w kontekście fraszki <i>Na lipę</i> – interpretuje fraszkę Kochanowskiego, wykorzystując motyw <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia pojęcie <i>światopogląd</i> w kontekście fraszek Kochanowskiego 	<p>Kochanowskiego, omawia ich tematykę, problematykę, prezentowaną w nich postawę życiową</p>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				– wyjaśnia, na czym polega humanistyczny wymiar światopoglądu Kochanowskiego	
Jan Izydor Sztudynger, fraszki współczesne	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje poznane utwory jako fraszki – formułuje temat wybranej fraszki – dostrzega humor we fraszkach – wstępnie porównuje fraszki Sztudyngera z fraszkami Kochanowskiego – na podstawie wybranej fraszki pisze krótkie opowiadanie – korzystając z pomocy, próbuje stworzyć własną fraszkę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kiedy utwór jest fraszką – formułuje tematy podanych fraszek – wyjaśnia, z czego wynika humor fraszek – porównuje fraszki Sztudyngera z fraszkami Kochanowskiego – na podstawie wybranej fraszki pisze opowiadanie – próbuje stworzyć własną fraszkę 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy fraszek – formułuje tematy podanych fraszek – dostrzega ironię we fraszkach – wskazuje podobieństwa między fraszkami Sztudyngera a fraszkami Kochanowskiego – na podstawie fraszki tworzy rozbudowane opowiadanie – tworzy własną fraszkę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co świadczy o tym, że poznane utwory to fraszki – omawia tematykę poznanych fraszek – wyjaśnia, na czym polega ironia we fraszkach – omawia podobieństwa i różnice między fraszkami Sztudyngera a fraszkami Kochanowskiego – na podstawie fraszki tworzy oryginalne opowiadanie – tworzy własną fraszkę z elementami humoru lub ironii 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia twórczość wybranego współczesnego fraszkopisarza

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Stanisław Jerzy Lec, <i>Myśli nieuczesane</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wypowiedź o charakterze aforyzmu – wie, na czym polega ironia – dostrzega przynajmniej jeden stały związek wyrazowy w aforyzmach – wie, że aforyzmy mają wymowę moralną 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia aforyzm od fraszki – dostrzega ironię w aforyzmach – wskazuje stałe związki wyrazowe wykorzystane w aforyzmach – dostrzega moralną wymowę aforyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest aforyzm – wyjaśnia funkcję ironii w wybranym aforyzmie – wyjaśnia znaczenie wybranego związku wyrazowego występującego w aforyzmie – omawia wymowę moralną wybranego aforyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między aforyzmem a fraszką – wyjaśnia funkcję ironii w aforyzmach – wyjaśnia znaczenia stałych związków wyrazowych wykorzystanych w aforyzmach – omawia moralną wymowę aforyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie tworzy zbiór ważnych dla niego aforyzmów, omawia je i interpretuje
Andrzej Mleczko, Marek Raczkowski, rysunki satyryczne	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada, co przedstawia wybrany rysunek – dostrzega na wybranych rysunkach nawiązania kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada, co przedstawiają rysunki – dostrzega na rysunkach nawiązania kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy wymowę rysunków ze zjawiskami współczesnego świata – wskazuje nawiązania kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie zjawiska współczesnego świata komentują rysunki – interpretuje nawiązania kulturowe – wyjaśnia, z czego wynika i przeciwko czemu jest 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i omawia problematykę i konwencję obrazowania samodzielnie wybranego cyklu rysunków satyrycznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co go śmieszy na rysunkach – łączy rysunki satyryczne z fraszkami – zna pojęcie <i>absurd</i> – zna pojęcie <i>karykatura</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje, co może śmieszyć na rysunkach – dostrzega związek rysunków satyrycznych z fraszkami – dostrzega absurd na rysunkach – wyjaśnia pojęcie <i>karykatura</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby wywoływania śmiechu przez rysunki satyryczne – omawia związek rysunków satyrycznych z fraszkami – wyjaśnia, na czym polega absurd na rysunkach – wskazuje przykłady karykatury 	<ul style="list-style-type: none"> skierowana satyra na rysunkach – wyjaśnia, na czym polega związek rysunków satyrycznych z fraszkami – omawia funkcję absurdu na rysunkach – omawia funkcje karykatury 	współczesnego twórcy
Wirtualny spacer: memy internetowe uczniów	– próbuje stworzyć mem internetowy	– tworzy prosty mem internetowy	– tworzy mem internetowy	– tworzy ciekawy mem internetowy	– tworzy oryginalny mem internetowy, wykorzystuje elementy satyry, ironii, karykatury
Nasze projekty: scenariusz występu kabaretowego	– stara się brać udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– bierze udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– bierze aktywny udział w pracy grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– kieruje pracą grupy przygotowującej scenariusz występu kabaretowego	– samodzielnie pisze skecze do scenariusza kabaretowego
Piękno świata, piękno człowieka					

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jan Kochanowski <i>Czego chcesz od nas, Panie, Pieśń III, Pieśń IX</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pieśń jako gatunek liryczny – cytuje fragmenty, w których ujawnia się osoba mówiąca – wskazuje wersy ujawniające odbiorcę – wyróżnia lirykę spośród innych rodzajów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> – zna cechy pieśni jako gatunku lirycznego – wstępnie charakteryzuje osobę mówiącą – nazywa odbiorcę ujawniającego się we wszystkich utworach – wymienia podstawowe cechy utworów lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy pieśni jako gatunku lirycznego – na podstawie tekstów wyjaśnia, kim jest i jaka jest osoba mówiąca – wyjaśnia cele, w jakich osoba mówiąca zwraca się do odbiorcy mówiącą – omawia cechy utworów lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego omawiane utwory Jana Kochanowskiego to pieśni – omawia postawę życiową osoby mówiącej – omawia relacje między nadawcą i osobą – omawia lirykę jako rodzaj literacki 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje pieśni Jana Kochanowskiego ze szczególnym uwzględnieniem przedstawionej w nich postawy życiowej
Jan Twardowski <i>Nie tylko my</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – wie, że w utworze występuje podmiot zbiorowy – wylicza stworzenia wymienione w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zwroty ujawniające osobę mówiącą – rozpoznaje podmiot zbiorowy – wylicza stworzenia wymienione w wierszu i podaje ich określenia – proponuje rozwinięcie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim jest osoba mówiąca – wypowiada się na temat sposobu pokazania świata w utworze – rozwija tytuł w formie zdania pojedynczego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w czyim imieniu wypowiada się osoba mówiąca – wyjaśnia, jak i w jakim celu zostały wymienione stworzenia w wierszu – rozwija tytuł tak, by oddawał idee tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia samodzielnie wybrane utwory Jana Twardowskiego korespondujące z wierszem <i>Nie tylko my</i> – omawia specyfikę twórczości tego poety

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Marcin Popkiewicz <i>Revolucja energetyczna</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tok wywodu na części tematyczne – dostrzega intencje tekstu – zna termin <i>ekologizm</i> – potrafi wyróżnić akapit w tekście – wyodrębnia argument w tekście – wie, co to jest przesłanka – cytuje zdanie tekstu będące konkluzją 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czego dotyczy tekst – odtwarza najważniejsze przesłania tekstu – formułuje intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest ekologizm – dzieli tekst na akapity – odróżnia argument od przykładu – wyodrębnia przesłanki z tekstu – odtwarza konkluzję tekstu własnymi słowami 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza tok wywodu autora – omawia intencje tekstu – rozróżnia terminy <i>ekologizm</i> i <i>ekologia</i> – dostrzega związek między akapitami – hierarchizuje argumenty – omawia przesłanki zawarte w tekście – dostrzega związek konkluzji z użytymi argumentami, przykładami i przesłankami 	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa z tekstu najważniejsze tezy – ustosunkowuje się do wywodu autora – ocenia intencje tekstu – wyjaśnia, co to jest ekologizm w kontekście ekologii – omawia związki między akapitami – odtwarza argumenty użyte w tekście własnymi słowami – omawia funkcje przesłanek występujących w tekście – ustosunkowuje się do konkluzji autora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania. – omawia funkcje retoryczne tekstu i sposób ich realizacji
Tomek Bagiński <i>Katedra</i> (film animowany)	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoje wstępne wrażenia wywołane filmem – wylicza sceny filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o swoich wrażeniach wywołanych filmem 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje wypowiedź poświęconą obejrzanemu filmowi 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia obejrzany film – analizuje układ scen tworzących całość filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenia samodzielnie wybranego filmu animowanego związanego z jakimś

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia bohatera filmu – gromadzi wstępnie słownictwo przedstawiające wygląd katedry – wie, na czym polega film animowany – tworzy prosty opis budowli – wie, na czym polega punkt widzenia kamery – pisze prostą recenzję obejrzanego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wylicza (tytułując) sceny, które szczególnie pamięta – opowiada o bohaterze filmu – gromadzi słownictwo przedstawiające wygląd katedry – odróżnia film animowany od innego rodzaju filmu – tworzy opis budowli – rozpoznaje na filmie różne punkty widzenia kamery – wskazuje elementy dynamiczne – pisze recenzję obejrzanego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – tytułuje wszystkie sceny filmu – wymyśla krótką historię związaną z bohaterem filmu – gromadzi słownictwo opisujące katedrę – odróżnia film animowany od filmu fabularnego i dokumentalnego – tworzy rozwinięty opis budowli – pisze ciekawą recenzję obejrzanego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historię wyjaśniającą, kim jest i jaki jest bohater filmu – gromadzi i porządkuje słownictwo opisujące katedrę – wyjaśnia, co odróżnia film animowany od fabularnego i dokumentalnego – zna różne techniki animacji – opisuje budowlę, stosując urozmaicone słownictwo – pisze recenzję obejrzanego filmu, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<p>tekstem kultury lub zjawiskiem kultury</p>
Wirtualny spacer: muzyka skomponowana przez uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z pomocy, tworzy prostą linię melodyczną złożoną z odgłosów natury 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy prostą linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy rozbudowaną linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i przedstawia ją klasie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy rozbudowaną linię melodyczną złożoną z odgłosów natury i ilustrującą pieśni Jana

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					Kochanowskiego lub wybrany utwór Jana Twardowskiego
Nasze projekty: wystawa fotografii budowli	– samodzielnie wykonuje zdjęcia budowli na wystawę	– tworzy opisy zdjęć budowli	– wykonuje zdjęcia budowli, tworzy ich opisy	– selekcjonuje materiały na wystawę, uzasadnia swoje wybory	– kieruje przygotowaniem wystawy, obmyśla zasady prezentowania fotografii, przygotowuje katalog wystawy
Mrok i światło					
Jan Kochanowski <i>Treny I, V, VII, VIII, XIX albo Sen</i>	– wie, że tren to gatunek liryczny – wie, kto to jest bohater liryczny i co to jest sytuacja liryczna – nazywa niektóre środki poetyckie występujące w trenach	– rozpoznaje tren jako gatunek liryczny – wskazuje bohaterów lirycznych w trenach – określa sytuację liryczną w kolejnych trenach – wskazuje środki poetyckie – omawia budowę porównania homeryckiego	– wyjaśnia, dlaczego poznane utwory reprezentują tren jako gatunek liryczny – przedstawia bohaterów lirycznych – omawia sytuację liryczną – omawia wszystkie środki poetyckie występujące w trenach	– omawia cechy gatunkowe trenu – przedstawia i omawia bohaterów lirycznych – dookreśla sytuację liryczną – wyjaśnia funkcję zastosowanych środków poetyckich – omawia funkcję porównania homeryckiego w zestawieniu z funkcją	– w dłuższej wypowiedzi przedstawia obraz cierpiącego ojca i artysty zawarty w <i>Trenach</i>

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje porównanie homeryckie – zna pojęcie <i>paradoks</i> – nazywa emocje opisane w utworach – wstępnie rozpoznaje styl artystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje paradoks – hierarchizuje emocje opisane w utworach – wie, czym cechuje się styl artystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia porównanie homeryckie z innymi środkami artystycznymi występującymi w wierszu – wyjaśnia, z czego wynika paradoks w tekście – wypowiada się na temat emocji występujących w utworach – omawia cechy stylu artystycznego 	<p>pozostałych środków artystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję paradoksu – wyjaśnia przyczyny zmian emocji opisanych w utworach – uzasadnia, że w tekstach mamy do czynienia ze stylem artystycznym 	
Leopold Staff <i>Przedśpiew</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – rozpoznaje parafrazę – zna terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> – dostrzega regularną budowę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje parafrazę – łączy terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> z filozofią – omawia budowę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia funkcję parafrazy – wypowiada się na temat postawy humanistycznej i stoicyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia światopogląd osoby mówiącej – wydobywa znaczenia związane z zastosowaną w tekście parafrazą – wyjaśnia, w czym ujawnia się postawa humanistyczna w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– próbuje formułować podstawowe wnioski dotyczące znaczeń utworu	– formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne	– omawia rolę regularnej budowy wiersza – wstępnie analizuje i interpretuje utwór	– wskazuje, w czym wyraża się stoicyzm w utworze – omawia związek regularnej budowy utworu z zawartym w nim przesłaniem – analizuje i interpretuje utwór	
Joachim Patinir <i>Przeprawa przez Styks</i> (reprodukcja obrazu)	– zapoznaje się z informacjami na temat wyobrażeń antycznych Greków o świecie zmarłych – zapoznaje się z podziałem obrazów ze względu na podejmowany temat – wie, że obraz Patinira to pejzaż – zna pojęcie <i>kompozycja symetryczna</i>	– zna wyobrażenia antycznych Greków na temat świata zmarłych – zna różne typy obrazów ze względu na temat – wie, co to jest pejzaż w malarstwie – rozpoznaje na obrazie kompozycję symetryczną	– odtwarza wyobrażenia antycznych Greków na temat świata zmarłych – wymienia kilka typów obrazów ze względu na temat – wyjaśnia, czym wyróżnia się pejzaż – wyjaśnia, czym cechuje się kompozycja symetryczna	– opowiada o mitologicznych wierzeniach dotyczących świata zmarłych – wylicza typy obrazów ze względu na temat – tłumaczy, dlaczego obraz Patinira to pejzaż – wyjaśnia, jakie znaczenia może sugerować kompozycja symetryczna	– dobiera samodzielnie obrazy do cyklu prezentującego motyw śmierci w malarstwie, omawia metaforykę i sposoby wykorzystania środków języka malarskiego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: relacja z udziału w inicjatywach środowiskowych	<ul style="list-style-type: none"> – stara się brać udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje krótką relację z przeprowadzonych działań 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje relację z przeprowadzonych działań 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze aktywny, czynny udział w inicjatywach środowiskowych – przygotowuje interesującą relację z przeprowadzonych działań 	<ul style="list-style-type: none"> – inicjuje działania na rzecz środowiska – przygotowuje wyczerpującą relację z przeprowadzonych działań 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza rozpoznanie potrzeb w środowisku, inicjuje działania na jego rzecz – prezentuje wyczerpująco interesującą relację z podjętych działań, przedstawia ich efekty
Nasze projekty: etiuda filmowa wykorzystująca odpowiednio dobrane tomiki poetyckie	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z pomocy, tworzy prostą etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy prostą etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy rozbudowaną etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy oryginalną etiudę filmową na temat upływu czasu i przemijalności ludzkiego życia z wykorzystaniem funkcjonalnych środków słownych i obrazowych
Dla ojczyzny					
Piotr Skarga <i>Kazania</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza treść kazania 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami treść kazania 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje, o czym mówi tekst 	<ul style="list-style-type: none"> – w wybranej przez siebie formie prezentuje

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
sejmowe (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i nazywa wybrane środki językowe, za pomocą których autor przekonuje do swoich racji – wskazuje fragmenty przedstawiające postawy wobec ojczyzny – wskazuje fragmenty zestawiające jednostkę i zbiorowość – krótko wypowiada się na temat współczesnego patriotyzmu – tworzy krótkie przemówienie 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i nazywa środki językowe, za pomocą których autor przekonuje do swoich racji – krótko omawia postawy wobec ojczyzny, o których jest mowa w tekście – omawia fragmenty, zestawiające jednostkę i zbiorowość – wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu – tworzy przemówienie 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i nazywa środki retoryczne – wyjaśnia, jakie można przybierać postawy wobec ojczyzny – wypowiada się na temat relacji między jednostką a zbiorowością – omawia przejawy współczesnego patriotyzmu – tworzy przemówienie, w którym stara się stosować środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rolę środków retorycznych w tekście – omawia problem postaw obywateli wobec ojczyzny – wypowiada się na temat relacji między jednostką a zbiorowością w kontekście dobra ojczyzny – wypowiada się na temat współczesnych postaw patriotycznych – tworzy przemówienie, w którym stosuje funkcjonalnie środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> wystąpienie, w którym wyjaśnia pojęcie <i>patriotyzmu</i> – przedstawia postawy patriotyczne w różnych okresach historii Polski
Marian Hemar <i>Modlitwa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest modlitwą – wie, co to jest aluzja 	<ul style="list-style-type: none"> – określa charakter poetyckiej modlitwy – korzysta z przypisów do tekstu związanych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia intencje zawarte w poetyckiej modlitwie 	<ul style="list-style-type: none"> – ustosunkowuje się do intencji zawartych w poetyckiej modlitwie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega problematykę wolności narodowej poruszaną w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> z aluzjami historycznymi i literackimi – omawia ocenę Polaków zawartą w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia aluzje zawarte w tekście – omawia problematykę wolności narodowej zawartą w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcje aluzji wykorzystanych w tekście – przedstawia swoje refleksje związane z problematyką wolności narodowej, przywołuje inne utwory poruszające ten temat 	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnieniem problematyki wolności narodowej i przywołaniem odpowiednich kontekstów
Ewa Winnicka <i>Angole</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – krótko opowiada o życiu w opisanych szkołach – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić relacje bohaterów z rówieśnikami – zna pojęcie <i>emigracja</i> – przedstawia proste argumenty – pisze prostą rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – wydobywa informacje z tekstu – wyczerpująco opowiada o życiu w opisanych szkołach – opowiada o relacjach bohaterów z rówieśnikami – wyjaśnia pojęcie <i>emigracja</i> – przedstawia w wypowiedzi argumenty – pisze rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje z tekstu – ocenia sposób życia w opisanych szkołach – charakteryzuje relacje bohaterów z rówieśnikami – przedstawia przyczyny i rodzaje emigracji – przedstawia w swojej wypowiedzi rozbudowane argumenty – pisze rozprawkę, przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia informacje z tekstu własnymi słowami – porównuje sposób życia w opisanych szkołach z własnymi doświadczeniami – ocenia relacje bohaterów z rówieśnikami – formułuje rozwiniętą wypowiedź na temat emigracji, jej przyczyn, rodzajów, skutków – przedstawia w swojej wypowiedzi rozbudowane argumenty i ustosunkowuje się do argumentów innych 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego związków z rzeczywistością – bierze czynny udział w dyskusji na temat emigracji – pisze wyczerpującą rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, zawiera w niej hierarchicznie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			wyczerpujące argumenty	– pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	ułożone argumenty, przykłady, konkluzje
Wirtualny spacer: uczniowskie kalendarze historyczne	– pod kierunkiem nauczyciela korzysta z poleconych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy prosty kalendarz historyczny	– korzysta z poleconych źródeł – we wskazanym programie internetowym tworzy kalendarz historyczny	– samodzielnie korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w odpowiednim programie internetowym tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim ciekawą grafikę	– samodzielnie, twórczo korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy – w samodzielnie dobranym programie tworzy kalendarz historyczny, zamieszcza w nim funkcjonalną grafikę	– tworzy oryginalny, bogaty w informacje kalendarz historyczny, wprowadza do niego funkcjonalnie różnorodne formy graficzne
Nasze projekty: album z informacjami na temat osób zasłużonych dla ojczyzny	– dokonuje wyboru osób, które zostaną przedstawione w albumie, uzasadnia swój wybór	– przygotowuje informacje związane z wybranymi osobami przedstawionymi w albumie	– przygotowuje pełne, bogate informacje związane z osobami przedstawionymi w albumie	– kieruje pracą zespołu przygotowującego album, prezentuje końcowy efekt pracy	– w pełni samodzielnie przygotowuje interesujący, ciekawy graficznie album, zawierających bogate informacje na temat osób zasłużonych dla ojczyzny
Wspólna droga					

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Ignacy Krasicki <i>Zona modna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – odróżnia monolog od dialogu – odtwarza informacje na temat zmian, jakie żona wprowadza w życiu Piotra – wie, co to jest satyra – pisze krótkie streszczenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta z przypisów – wskazuje w tekście dialog i monolog – omawia motywy, które skłoniły Piotra do małżeństwa – wyjaśnia, jakie funkcje pełni satyra – pisze streszczenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami treść utworu – ustala, czego dotyczą przykładowe dialogi i monologi z tekstu – omawia relację między małżonkami – wyjaśnia, co zostało satyrycznie przedstawione w utworze – pisze wyczerpujące streszczenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką tematykę przedstawia i jaką problematykę podejmuje utwór – omawia układ i funkcję dialogów i monologów w tekście – ocenia relacje między Piotrem i jego żoną – omawia satyryczny wydźwięk utworu – pisze streszczenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sfery obyczajowej i wymowy moralnej oraz sposobów pokazywania świata
Mark Twain <i>Pamiętniki Adama i Ewy (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia etapy poznawania się pierwszych ludzi – wie, że tekst nawiązuje do Biblii – gromadzi podstawowy materiał do charakterystyki bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o kolejnych etapach poznawania się pierwszych ludzi – wskazuje główne nawiązania do Biblii – zna pojęcie <i>parafraza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa uczucia i stany emocjonalne towarzyszące pierwszym ludziom – wymienia wszystkie nawiązania do Biblii – wyjaśnia, co to jest <i>parafraza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia uczucia i stany emocjonalne towarzyszące pierwszym ludziom – omawia rolę nawiązań biblijnych – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy <i>parafraza</i> w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, omawia kreacje bohaterów – omawia motyw pierwszych ludzi – ocenia związek formy utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z tabeli z podręcznika, pisze krótką charakterystykę bohaterów – dostrzega związek tekstu z satyrą Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi pełny materiał do charakterystyki bohaterów – pisze charakterystykę bohaterów – wyjaśnia, w czym widzi związek utworu z satyrą Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi i wstępnie porządkuje materiał do charakterystyki bohaterów – pisze rozwiniętą charakterystykę bohaterów – porównuje relacje panujące między bohaterami i bohaterami satyry Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi i porządkuje materiał do charakterystyki bohaterów – pisze rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów – wyjaśnia, czego bohaterowie satyry Krasickiego mogliby nauczyć się od Adama i Ewy 	(pamiętnik) ze sposobem kreacji świata przedstawionego
Jan van Eyck <i>Portret małżonków Arnolfinich</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem informacje o obrazie – wymienia najważniejsze elementy obrazu – układa prostą historię związaną z bohaterami obrazu – dostrzega podstawowe cechy kompozycji obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza informacje o obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – układa historię związaną z bohaterami obrazu – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wie, na czym polega światłocień 	<ul style="list-style-type: none"> – przekazuje własnymi słowami informacje o obrazie – ustala, co zostało przedstawione w poszczególnych planach obrazu – układa dialog między bohaterami obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę obrazu i informacje z nim związane – analizuje warstwę przedstawieniową obrazu – układa ciekawy, oryginalny dialog między bohaterami obrazu – tworzy wypowiedź na temat kompozycji obrazu – wyjaśnia, jaką rolę na obrazie pełni światłocień 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego kreujących znaczenia

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– wymienia źródła światła na obrazie		– wyjaśnia, z czego wynika symetria w kompozycji obrazu – omawia funkcję światła na obrazie		
Wirtualny spacer: blogi uczniów	– wie, co to jest blog – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy	– rozpoznaje w internecie wypowiedzi będące blogami – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy – uzupełnia blog prostą oprawą graficzną	– wyjaśnia, czym cechuje się blog – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy, zachowując styl ich wypowiedzi – uzupełnia blog oprawą graficzną	– wskazuje podobieństwa i różnice między blogiem a innymi wypowiedziami w formie osobistych zapisków – pisze fragment bloga w imieniu Adama lub Ewy – zamieszcza w tekście aluzje do współczesności – uzupełnia blog rozbudowaną formą graficzną	– systematycznie prowadzi własny blog
Nasze projekty: wystawa prezentująca gesty wpływające na tworzenie więzi międzyludzkich	– podaje przykłady gestów wpływających na tworzenie więzi międzyludzkich	– zbiera i porządkuje zdjęcia i rysunki na wystawę	– wykonuje ciekawe, przyciągające uwagę opisy zdjęć i rysunków	– ustala, według jakiej zasady kompozycyjnej będą prezentowane materiały graficzne na wystawie	– odpowiedzialnie i twórczo kieruje pracą przy tworzeniu wystawy

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Życiowe wybory					
Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest balladą – wymienia najważniejsze wydarzenia – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – pisze krótkie streszczenie utworu – dzieli elementy na realistyczne i fantastyczne – przedstawia bohaterów – przypomina, kto, za co i jaką poniósł karę w utworze – zna termin <i>synkretyzm rodzajowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy ballady – porządkuje wydarzenia – wymienia wszystkie elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu – przypomina, na czym polega konwencja realistyczna, a na czym – fantastyczna – charakteryzuje bohaterów – wypowiada się na temat winy i kary w utworze – wie, na czym polega synkretyzm rodzajowy 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala, dlaczego utwór jest balladą – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń – omawia elementy świata przedstawionego – pisze streszczenie utworu, zachowując logikę następstwa wydarzeń – omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relacje między bohaterami – przedstawia swoją opinię na temat kary dla bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się ballada jako gatunek literacki – opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń, zachowując nastrój i klimat utworu – omawia sposoby kreacji świata przedstawionego – pisze streszczenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – omawia konwencję przedstawiania świata w balladzie – ocenia postępowanie bohaterów – przedstawia własną opinię na temat kary dla bohatera – uzasadnia swoją opinię – udowadnia, że tekst ma charakter synkretyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem sposobów kreacji świata przedstawionego i wymowy moralnej utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat nastroju utworu wypowiada się na temat krajobrazu przedstawionego na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój utworu opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega synkretyzm rodzajowy wskazuje środki budowania nastroju opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie, uwzględniając środki języka malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, jak nastrój utworu łączy się z przekazywanymi znaczeniami opisuje krajobraz przedstawiony na obrazie i uzasadnia, że byłby/nie byłby on odpowiednią scenerią dla utworu Mickiewicza 	
Ewangelia według Świętego Łukasza <i>Ostrzeżenie przed chciwością</i>	<ul style="list-style-type: none"> ze zrozumieniem czyta definicję przypowieści odtwarza własnymi słowami treść tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza własnymi słowami definicję przypowieści wskazuje elementy o charakterze symbolicznym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest przypowieść omawia elementy o charakterze symbolicznym 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady przypowieści biblijnych wyjaśnia przesłanie płynące z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania moralnego
Michel Piquemal <i>Drogocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście cechy przypowieści odtwarza najważniejsze wydarzenia wypowiada się na temat postaw 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, czym cechuje się przypowieść jako gatunek opowiada swoimi słowami treść utworu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego tekst można nazwać przypowieścią formuluje ukryte znaczenia wynikające z treści utworu 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co zyskuje utwór dzięki cechom przypowieści wyjaśnia, jakie przesłanie wynika z treści utworu ocenia postawy życiowe bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania moralnego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> życiowych bohaterów – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postawy życiowe bohaterów – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia symbolikę elementów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przenośne znaczenia utworu 	
Karol Konwerski, Mateusz Skutnik <i>Pan Blaki</i> (fragment komiksu)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje komiks wśród innych tekstów kultury – opowiada, co widzi na poszczególnych kadrach komiksu – ustala, o czym mówi komiks – wskazuje wypowiedzi bohatera o charakterze argumentacyjnym – opowiada, co go bawi w komiksie – wskazuje elementy humorystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy komiksu jako tekstu kultury – odtwarza sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu – formułuje temat fragmentu komiksu – odtwarza argumenty bohatera – rozpoznaje paradoks w utworze – omawia warstwę plastyczną komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia komiks z innymi dziedzinami sztuki plastycznej – opowiada swoimi słowami sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu – omawia problematykę fragmentu komiksu – przedstawia własne argumenty związane z tematem poruszonym w komiksie – omawia funkcję elementów humorystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do komiksu jako tekstu kultury – zestawia sytuację przedstawioną we fragmencie komiksu ze swoim doświadczeniem życiowym – przywołuje inne utwory podejmujące podobną problematykę – ustosunkowuje się do argumentów bohatera – wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika paradoks w utworze – ocenia warstwę plastyczną komiksu w połączeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– wypowiada się na temat warstwy plastycznej komiksu		– ocenia warstwę plastyczną komiksu	z innymi płaszczyznami dzieła	
Wirtualny spacer: prezentacja multimedialna	– tworzy prostą prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą, oryginalną prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej	– tworzy ciekawą, oryginalną prezentację multimedialną na temat życiowych wyborów bohatera literackiego lub postaci historycznej, wykorzystuje w niej elementy filmu, obrazów, muzyki
Nasze projekty: audycja radiowa na temat życiowych wyborów związanych z wartościami i postawami wobec świata	– na miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu audycji radiowej	– bierze udział w przygotowaniu audycji radiowej	– bierze aktywny udział w przygotowaniu audycji radiowej	– kieruje zespołem przygotowującym audycję radiową	– samodzielnie tworzy audycję radiową (opracowuje jej scenariusz, wybiera bohaterów, dokonuje nagrania) prezentującą wartościowe postawy wobec świata

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Moralna odpowiedzialność					
Adam Mickiewicz <i>Dziady, część II</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tekst jako dramat – wydobywa ze wstępu dramatu informacje o obrzędzie – opowiada o bohaterach – dostrzega nawiązania do kultury ludowej – wskazuje elementy fantastyczne – wskazuje motto utworu – tworzy prosty opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego – odtwarza przebieg obrzędu – opowiada o winie wywołanych postaci i karze, jaką musiały ponieść – ma świadomość związku tekstu z kulturą ludową – omawia znaczenia związane z elementami fantastycznymi – wyjaśnia, czym jest motto utworu – tworzy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem – analizuje wstęp do dramatu – ocenia postępowanie postaci – omawia nawiązania tekstu do kultury ludowej – wyjaśnia termin <i>irracjonalizm</i> – wskazuje związek motto z utworem – tworzy ciekawy, rozbudowany opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy <i>Dziadów</i>, część II, wspólne z innymi znanymi mu dramataми – opowiada własnymi słowami o dziadach jako obrzędzie ludowym – omawia moralne przesłania utworu – interpretuje tekst, odnosząc go do kultury ludowej – omawia elementy utworu związane z irracjonalizmem – ocenia, czy motto jest właściwie dobrane do utworu, uzasadnia swoją ocenę – tworzy opis przeżyć zgodnie ze wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej i przynależności rodzajowej
Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje głośno i poprawnie tekst wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje tekst, zaznaczając głośno znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – stara się głośno interpretować wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> – głośno interpretuje wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera informacje o osobie mówiącej – wskazuje porównania w tekście – wyjaśnia, o czym mówi tekst – wskazuje metafory w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia informacje o osobie mówiącej – wskazuje środki językowe w tekście – rozpoznaje motyw przemijania – formułuje znaczenia wynikające z metafor 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia światopogląd osoby mówiącej – omawia funkcję porównań w tekście – omawia motyw przemijania – odczytuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – ustosunkowuje się do światopoglądu osoby mówiącej – omawia funkcje środków językowych – omawia motyw przemijania, przywołując inne utwory z nim związane – na podstawie tekstu formułuje życiowe rady 	ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń metaforycznych oraz języka utworu
Konrad Swinarski, inscenizacja <i>Dziadów</i> Adama Mickiewicza (spektakl teatralny)	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie ogląda spektakl – wymienia podstawowe tworzywa teatru – wypowiada się na temat rozwiązań inscenizacyjnych – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wypowiada się na temat nastroju spektaklu 	<ul style="list-style-type: none"> – w czasie oglądania spektaklu zwraca uwagę na jego istotne fragmenty – wymienia tworzywa teatru – wskazuje interesujące rozwiązania inscenizacyjne – wstępnie omawia grę aktorską – określa nastrój spektaklu 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie porównuje spektakl z literackim tekstem dramatu – wyjaśnia, co to znaczy, że teatr jest sztuką wielotworzywową – omawia rozwiązania inscenizacyjne – omawia grę aktorską – wskazuje środki budowania nastroju 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między inscenizacją a tekstem literackim dramatu – omawia specyfikę teatru jako sztuki wielotworzywowej – ocenia rozwiązania inscenizacyjne – ocenia grę aktorską – omawia środki budowania nastroju – pisze recenzję obejrzanego spektaklu, zachowując 	– samodzielnie analizuje i interpretuje spektakl ze szczególnym uwzględnieniem środków wyrazu teatralnego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– pisze prostą recenzję obejrzanego spektaklu	– pisze recenzję obejrzanego spektaklu	– pisze ciekawą recenzję obejrzanego spektaklu	wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Wirtualny spacer: reklamy uczniów	– we wskazanej formie przygotowuje prostą reklamę pożądanych zachowań społecznych	– we wskazanej formie przygotowuje reklamę pożądanych zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądanych zachowań społecznych	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje ciekawą reklamę pożądanych zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)	– w wybranej przez siebie formie przygotowuje oryginalną, twórczą reklamę pożądanych zachowań społecznych (propagującą aktywność społeczną)
Nasze projekty: przygotowanie akcji na rzecz potrzebujących, relacja z jej przebiegu	– w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, opowiada swoimi słowami o jej przebiegu	– bierze udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, tworzy prostą relację z jej przebiegu	– bierze czynny udział w przygotowaniu akcji na rzecz potrzebujących, przedstawia relację z jej przebiegu	– kieruje akcją na rzecz potrzebujących, relacjonuje wyczerpująco jej przebieg	– przedstawia projekty akcji na rzecz potrzebujących, planuje i organizuje, a następnie w atrakcyjny sposób relacjonuje jej przebieg
W obronie wolności					

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Adam Mickiewicz <i>Śmierć pułkownika</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – zna termin <i>heroizacja</i> – opowiada swoimi słowami o śmierci Pułkownika – wyjaśnia, co zaskakuje czytelnika utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – w czasie lektury korzysta z przypisów – wyjaśnia, na czym polega heroizacja – wyjaśnia, co to jest <i>ars bene moriendi</i> – wie, co to jest puenta 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza treść własnymi słowami – wskazuje elementy heroizacji w utworze – wyjaśnia, dlaczego w przypadku śmierci bohatera można mówić o <i>ars bene moriendi</i> – wyjaśnia puentę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje temat i określa problematykę utworu – wyjaśnia, czemu służy heroizacja zastosowana w utworze – wyjaśnia funkcję motywu <i>ars bene moriendi</i> – omawia funkcję puenty w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kreacji bohatera literackiego i intencji tekstu
Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnia z tekstu wydarzenia – wymienia podstawowe środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony – dostrzega nawiązania do historii Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje w punktach przebieg bitwy – wskazuje i nazywa środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące strony – wskazuje nawiązania do historii Polski – ustala, jak został przedstawiony car 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada przebieg bitwy – omawia językowe sposoby pokazania walczących stron – omawia nawiązania do historii Polski – rozpoznaje ironię w sposobie przedstawiania cara 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia układ wydarzeń w utworze – omawia funkcję użytych środków językowych – wyjaśnia, w jakim celu zostały wykorzystane nawiązania do historii Polski – określa cel zastosowania ironii 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem językowych sposobów obrazowania i znaczeń symbolicznych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje fragmenty przedstawiające cara – wskazuje fragmenty o charakterze dynamicznym – dostrzega elementy symboliczne – zna termin <i>legenda literacka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia środki językowe dynamizujące wypowiedź – wskazuje elementy symboliczne – wie, na czym polega legenda literacka 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby dynamizacji wypowiedzi – omawia elementy symboliczne – wyjaśnia, na czym polega legenda literacka 	<ul style="list-style-type: none"> – komentuje dynamizację wypowiedzi w odniesieniu do jej treści – wyjaśnia znaczenia związane z elementami symbolicznymi – wyjaśnia, w jakim celu poeta wykreował legendę literacką 	
Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze</i>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoje pierwsze wrażenia po przeczytaniu tekstu – odtwarza główne informacje na temat powstania warszawskiego – opowiada o wybranej parze bohaterów – nazywa podstawowe wartości ukazane w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o swoich uczuciach wywołanych lekturą tekstu – porządkuje informacje na temat powstania warszawskiego – omawia działania bohaterów – wypowiada się na temat wartości ważnych dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do jakich refleksji skłania lektura tekstu – przedstawia w formie mapy mentalnej informacje na temat powstania warszawskiego – ocenia postawy bohaterów – wyjaśnia, co łączy młodych powstańców z bohaterami <i>Reduty Ordona</i> i <i>Śmierci pułkownika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie ocenia tekst – na podstawie tekstu opowiada o realiach powstania warszawskiego – wyjaśnia znaczenia zawarte w metaforze <i>ziele na kraterze</i> – wyjaśnia, jak współcześnie można okazywać uczucia wobec ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów i reprezentowanych przez nich wartości

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Pomniki: Grunwaldzki w Krakowie, Obrońców Wybrzeża na Westerplatte, Poległych Stoczniowców w Gdańsku (reprodukcje)	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wstępne wrażenia wywołane obejrzanymi reprodukcjami – wymienia elementy pomników na reprodukcjach – dostrzega związek między obejrzanymi pomnikami a tekstami Mickiewicza i Wańkowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o swoich wrażeniach wywołanych obejrzanymi reprodukcjami – omawia elementy pomników na reprodukcjach – zestawia obejrzone pomniki z tekstami Mickiewicza i Wańkowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o pomnikach, które zna – porównuje obejrzone pomniki – wyjaśnia, jakie związki łączą obejrzone pomniki z tekstami Mickiewicza i Wańkowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cele, jakim służy stawianie pomników – wskazuje podobieństwa i różnice zachodzące między obejrzanymi pomnikami – interpretuje znaczenia wynikające z pomników w kontekście tekstów Mickiewicza i Wańkowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – w wybranej przez siebie formie prezentuje pomniki tworzące określony cykl tematyczny, omawia wynikające z nich znaczenia, komentuje sposób wykorzystania środków artystycznych
Wirtualny spacer: uczniowskie filmy	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera najważniejsze informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – korzystając z pomocy, nagrywa krótki film 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa krótki film 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera ciekawe informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa film 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera bogate informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa ciekawy film 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje o osobach szczególnie zasłużonych dla ojczyzny – nagrywa interesujący materiał, w którym wykorzystuje środki języka filmowego

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Nasze projekty: przedstawienie miejsc pamięci związane z walką o wolność w różnych epokach historycznych	– wymienia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– opowiada o miejscach pamięci związanych z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w wybranej formie przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w ciekawy sposób przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka	– w atrakcyjny sposób przedstawia miejsca pamięci związane z walką o wolność w okolicy, w której mieszka; zwraca szczególną uwagę na postacie i wydarzenia z tym związane
Meandry uczuć					
Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i>	– wie, że utwór jest dramatem – porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – wypowiada się na temat bohaterów – podaje przykłady elementów realistycznych i fantastycznych – dostrzega baśniowe i legendarne nawiązania	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje bohaterów – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne – wskazuje baśniowe i legendarne nawiązania	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem – omawia relacje między wątkami – dokonuje charakterystyki porównawczej – omawia związki między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia rolę baśniowych	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – omawia fabułę dramatu – charakteryzuje i ocenia bohaterów – omawia konwencję pokazywania świata w dramacie – interpretuje znaczenia wynikające z baśniowych i legendarnych nawiązań – ocenia sposoby osiągnięcia wartości przez bohaterów	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem konwencji prezentowania świata oraz warstwy aksjologicznej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wartości, o których jest mowa w dramacie – zna pojęcie tragizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa wartości ważne dla bohaterów – przypomina, na czym polega tragizm 	<ul style="list-style-type: none"> – i legendarnych nawiązań – wypowiada się na temat sposobów osiągnięcia wartości przez bohaterów – omawia źródła tragizmu w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje utwór jako tragedię 	
Ewa Nowak <i>Drzazga</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o relacjach między bohaterkami – opowiada o przebiegu konfliktu między siostrami – dostrzega metaforykę tytułu – przedstawia pomysły, jak można by rozwiązać konflikt między siostrami – ze zrozumieniem czyta definicję stylu potocznego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje między bohaterkami – wyjaśnia, na czym polegał konflikt między siostrami – wyjaśnia tytułową metaforę – proponuje sposoby rozwiązania konfliktu między bohaterkami – odtwarza wiadomości na temat stylu potocznego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia relacje między bohaterkami – omawia źródła i przebieg konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z problematyką utworu – formułuje rady, których można by udzielić bohaterkom – wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia motywy postępowania bohaterek wpływające na relacje między nimi – przedstawia źródła, istotę, przebieg i skutki konfliktu między siostrami – łączy tytułową metaforę z własnymi doświadczeniami życiowymi – wciela się w rolę negocjatora, pomagającego rozwiązać konflikt 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				– wskazuje w tekście przykłady stylu potocznego, wyjaśnia jego funkcję	
Andrzej Pągowski, plakat do <i>Balladyny</i> Juliusza Słowackiego	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje plakat wśród innych tekstów kultury – wymienia znaki plastyczne plakatu – dostrzega związek plakatu z dramatem Słowackiego – pisze proste zaproszenie na spektakl 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje specyficzne cechy plakatu jako tekstu kultury – wymienia i omawia znaki plastyczne plakatu – wymienia postaci i wydarzenia dramatu, z którymi kojarzy się plakat – pisze zaproszenie na spektakl 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia specyficzne cechy plakatu jako tekstu kultury – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – omawia związek plakatu z problematyką utworu Słowackiego – pisze oryginalne zaproszenie na spektakl 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do plakatu jako dzieła sztuki plastycznej – omawia symboliczne sensy związane ze znakami plastycznymi plakatu – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat związków plakatu z problematyką dramatu Słowackiego – pisze zaproszenie na spektakl, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje plakat ze szczególnym uwzględnieniem metaforyki i plastycznych środków wyrazu
Wirtualny spacer: plakaty teatralne uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje prosty plakat, korzystając ze wskazanego programu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje plakat, korzystając ze wskazanego programu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje ciekawy plakat, korzystając z programu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje plakat zawierający treści metaforyczne, korzystając z programu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z programu internetowego, projektuje oryginalny plakat, zawierający ciekawe rozwiązania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					plastyczne i treści metaforyczne
Nasze projekty: inscenizacja fragmentów dramatu	– w miarę swoich możliwości uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	– bierze udział w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	– bierze aktywny udział w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	– twórczo uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji fragmentów dramatu	– opracowuje inscenizację fragmentów dramatu, rozdziela zadania, czuwa nad przebiegiem pracy zespołu
Pokonać bariery					
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	– rozpoznaje utwór jako dramat – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – porządkuje wydarzenia w wybranym wątku – charakteryzuje wybranego bohatera – przypomina części akcji dramatu	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wymienia elementy świata przedstawionego – wymienia wątki utworu – charakteryzuje główne postaci utworu – przyporządkowuje częściom akcji	– udowadnia, że utwór jest dramatem – omawia elementy świata przedstawionego – ustala relacje między wątkami utworu – charakteryzuje bohaterów – omawia rozwój akcji dramatu – wskazuje przykłady komizmu postaci, sytuacji, języka	– zestawia utwór z innymi znanymi dramatami – wypowiada się na temat sposobu pokazania elementów świata przedstawionego – omawia wszystkie wątki utworu – dokonuje charakterystyki porównawczej Cześnika i Rejenta – omawia konstrukcję akcji dramatu – omawia komizm utworu	– samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem kategorii komizmu – pisze ciekawą charakterystykę porównawczą bohaterów, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – mówi, co go śmieszy w utworze – wskazuje sceny, które go zainteresowały – odczytuje głośno wybrany monolog z dramatu – pisze prostą charakterystykę porównawczą bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> dramatu właściwe wydarzenia – wymienia elementy komiczne – proponuje rozwiązania inscenizacyjne wybranych scen – pięknie odczytuje wybrany monolog dramatu – pisze charakterystykę porównawczą bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – dopisuje do wybranej sceny didaskalia – interpretuje głośowo wybrany monolog dramatu – pisze rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – dopisuje do wybranej sceny funkcjonalne didaskalia – stara się aktorsko interpretować wybrany monolog dramatu – pisze oryginalną, rozwiniętą charakterystykę porównawczą bohaterów, uwzględnia ocenę bohaterów 	
Beata Ostrowicka <i>Zła dziewczyna</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza informacje z tekstu – przedstawia bohaterkę – opowiada o konflikcie rodzinnym 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje z tekstu – charakteryzuje bohaterkę – ocenia zachowanie ojca 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia informacje z tekstu – przedstawia relacje bohaterki z członkami rodziny – przedstawia przebieg konfliktu w rodzinie bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o życiu bohaterki – ocenia relacje bohaterki z członkami rodziny – formułuje rady dla bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dramat ze szczególnym uwzględnieniem relacji międzyludzkich

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Banksy, rysunki na murze między Izraelem a Palestyną (street art)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wytwory sztuki ulicznej – wypowiada się na temat obejrzanych dzieł – podaje związki frazeologiczne z rzeczownikiem <i>mur</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat wytworów sztuki ulicznej – nadaje tytuły obrazom – wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy sztuki ulicznej – wyjaśnia, co łączy obejrzone obrazy – omawia symbolikę muru 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swój stosunek do wytworów sztuki ulicznej – wyjaśnia metaforyczne znaczenia dzieł – omawia symbolikę muru, przywołując utwory zawierające ten motyw 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieła ze szczególnym uwzględnieniem wizualnych środków perswazyjnych
Wirtualny spacer: projekt graffiti	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prosty projekt graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje projekt graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawy projekt graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawy, oryginalny projekt graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje twórczy projekt graffiti o znaczeniach metaforycznych
Nasze projekty: animacja	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prostą animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawą animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawą, oryginalną graficznie animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje twórczą, oryginalną plastycznie animację inspirowaną losami osoby, która pokonała życiowe bariery
Jaką siłę ma słowo?					
Cyprian Norwid <i>Ogólniki, Moja piosnka II</i>	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega obrazy poetyckie w wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnia obrazy poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zawartość treściową obrazów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje łączące obrazy poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwory

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne – wskazuje wersy ujawniające osobę mówiącą – wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach – czyta ze zrozumieniem definicję motywu arkadyjskiego – wie, co to jest neologizm 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy symboliczne – rozpoznaje osobę mówiącą – nazywa wartości – rozpoznaje motyw arkadyjski – wskazuje neologizmy – rozróżnia ich rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia wartości ważne dla osoby mówiącej – omawia sposób kreowania świata w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia symboliczną warstwę tekstów – omawia życiową postawę osoby mówiącej – ustosunkowuje się do wartości, o których mówi osoba mówiąca – omawia funkcje neologizmów w kreowaniu świata w utworach 	<p>ze szczególnym uwzględnieniem poetyckiego obrazowania, znaczeń symbolicznych i formalnego nowatorstwa</p>
Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje utwory epickie wśród innych rodzajów literackich – wie, że <i>Latarnik</i> jest nowelą – opowiada o głównych 	<ul style="list-style-type: none"> – zna cechy utworów epickich – wymienia główne cechy noweli – opowiada o losach bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy utworów epickich – wyjaśnia, dlaczego utwór jest nowelą – komentuje i ocenia losy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega epickość utworu – wyjaśnia, czym wyróżnia się nowela spośród innych gatunków epickich – wyjaśnia czy losy bohatera można uznać za tragiczne 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem roli literatury w życiu człowieka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> wydarzeniach z życia bohatera – wie, na czym polega retrospekcja – nazywa najważniejsze cechy bohatera – nazywa uczucia bohatera – pisze prostą recenzję utworu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje retrospekcje w utworze – nazywa cechy charakteru bohatera – wyjaśnia, czym były wywołane uczucia bohatera – pisze recenzję utworu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co zostało przedstawione za pomocą retrospekcji – charakteryzuje bohatera – omawia stany emocjonalne bohatera – pisze wyczerpującą recenzję utworu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcje retrospekcji – dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – komentuje stany emocjonalne bohatera z perspektywy jego życiowych przeżyć – pisze recenzję książki, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	
<p>Marcin Wandałowski <i>Nasz język – łączy czy dzieli</i> (rozmowa z Jerzym Bralczykiem)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia wywiad od innych wypowiedzi publicystycznych – wie, czego dotyczy wywiad – zna podstawowe składniki aktu komunikacji językowej – wydobywa z tekstu informacje dotyczące zmian we 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się wywiad jako wypowiedź publicystyczna – formułuje temat wywiadu – wie, na czym polega komunikacja językowa – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące zmian we 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy wywiadu jako wypowiedzi publicystycznej – odtwarza główne myśli wypowiedzi rozmówcy – omawia poszczególne składniki aktu komunikacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje wywiad jako wypowiedź publicystyczną – ustosunkowuje się do wypowiedzi rozmówcy – omawia akt komunikacji językowej – uzupełnia własnymi spostrzeżeniami informacje z tekstu na temat zmian w języku współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat roli języka w łączeniu ludzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	współczesnym języku	współczesnym języku	– omawia zmiany językowe, o których jest mowa w tekście		
Wirtualny spacer: spoty reklamowe uczniów	– odróżnia spot reklamowy od innych wytworów reklamy – korzystając z pomocy, przygotowuje prosty spot reklamowy o Polsce	– wie, co to jest spot reklamowy – przygotowuje prosty spot reklamowy o Polsce	– omawia cechy spotu reklamowego – przygotowuje spot reklamowy o Polsce	– wyjaśnia mechanizm działania spotu reklamowego – przygotowuje ciekawy spot reklamowy o Polsce	– wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o mechanizmach rządzących oddziaływaniem spotu reklamowego i tworzy oryginalny spot reklamowy o wyraźnej roli perswazyjnej
Nasze projekty: konkurs <i>Ożywić zużyte słowa</i>	– podaje przykłady kilku słów, które wyszły z użycia	– korzystając z odpowiednich słowników, podaje przykłady słów, które wyszły z użycia	– uzasadnia swój wybór słów, które warto przywrócić do użytku	– bierze czynny udział w przygotowaniu konkursu związanego ze słowami, które wyszły z użycia	– Przygotowuje i przeprowadza konkurs związany ze słowami, które wyszły z użycia
Rycerski świat					
Henryk Sienkiewicz <i>Krzyżacy</i>	– wie, że utwór należy do powieści historycznych	– wyjaśnia, czym cechują się powieści historyczne	– wyjaśnia, dlaczego utwór należy do powieści historycznych	– podaje różne przykłady powieści historycznych	– zestawia powieść z filmem, dokonuje ich porównania

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – podaje po jednym przykładzie elementu historycznego i fikcyjnego w powieści – przypomina, co to jest wątek – krótko charakteryzuje wybranego bohatera – wie, kiedy bohater jest postacią dynamiczną – wymienia podstawowe obyczaje rycerskie – wie, co to jest archaizm – określa temat obrazu Matejki – proponuje obsadę aktorską głównych ról do przygotowywanej ekranizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady elementów historycznych i fikcyjnych – wymienia wątki utworu – charakteryzuje wybranego bohatera – wyjaśnia, kiedy bohater jest postacią dynamiczną – wymienia obyczaje rycerskie – wskazuje w tekście różne rodzaje archaizmów – zestawia opis bitwy z dziełem malarskim – proponuje obsadę aktorską kilku ról do przygotowywanej ekranizacji – pisze streszczenie wybranego wątku 	<ul style="list-style-type: none"> – określa zasadę łączenia elementów historycznych i fikcyjnych – omawia układ wątków utworu – dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – wskazuje bohaterów dynamicznych – krótko opowiada o obyczajach rycerskich – wyjaśnia, po co są stosowane archaizmy w utworze – wskazuje podobieństwa w opisie bitwy i jej przedstawieniu malarskim 	<ul style="list-style-type: none"> – określa relacje między elementami historycznymi i fikcyjnymi – przedstawia przebieg wybranego wątku – dokonuje wyczerpującej charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym – opowiada o obyczajach rycerskich – wyjaśnia rolę archaizmów w języku utworu – porównuje środki języka literackiego i malarskiego w opisie bitwy – uzasadnia obsadę aktorską do przygotowywanej ekranizacji – pisze streszczenie wątku zgodnie z wszystkimi 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia prezentację dotyczącą wybranego problemu utworu – tworzy list i opis postaci, zachowując wszystkie wymogi tych form wypowiedzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – pisze krótkie streszczenie wybranego wątku – tworzy krótki list i opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy list i opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje obsadę aktorską do przygotowywanej ekranizacji – pisze wyczerpujące streszczenie wybranego wątku – tworzy rozwinięty list i wyczerpujący opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> wymogami tej formy wypowiedzi – tworzy ciekawy list i plastyczny opis postaci 	

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jarosław Grzędowicz <i>Pan Lodowego Ogrodu</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza podstawowe informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – opowiada o misji, którą wykonuje główny bohater – wstępnie przedstawia przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – ma świadomość, że w tekście znajdują się nawiązania do średniowiecza – wie, co to jest fantastyka literacka i rozpoznaje teksty fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – wyjaśnia na czym polega misja, którą wykonuje główny bohater – odtwarza argumenty, które zadecydowały o wyborze Vuka do spełnienia misji – opisuje przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – przedstawia nawiązania do średniowiecza – wyjaśnia, na czym polega fantastyka literacka – rozróżnia fantastykę naukową i fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje na temat krainy przedstawionej we fragmencie – tworzy rozwiniętą wypowiedź przedstawiającą przeżycia, jakich doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – uzasadnia, co może być nawiązaniem do średniowiecza – wymienia przykłady elementów fantastycznych – wyjaśnia, na czym polega fantastyka naukowa i fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> – barwnie opowiada o krainie przedstawionej we fragmencie – odtwarza i ocenia argumenty, które zadecydowały o wyborze Vuka do spełnienia misji – barwnie opisuje przeżycia, których doznałby podczas spotkania z mieszkańcami obcej planety – omawia rolę nawiązań do średniowiecza – zestawia fantastykę literacką z fikcją realistyczną – podaje przykłady literatury należącej do fantastyki naukowej i do fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna całość utworu – w wybranej formie przedstawia specyfikę literatury fantasy

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Rodolphe Jaquette, Bernard Capo <i>Krzyżacy. I. W cieniu czarnych kniei</i> (fragment komiksu)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje powieść Sienkiewicza jako źródło komiksu – wie, do czego służy dymek komiksowy – podaje przykład zdynamizowanego fragmentu – przedstawia wstępne wrażenia po obejrzeniu fragmentu komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści – rozróżnia podstawowe rodzaje dymków komiksowych – wskazuje fragmenty zdynamizowane – prezentuje swoje wrażenia po obejrzeniu fragmentu komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści – zna różne rodzaje dymków komiksowych – omawia dynamiczne fragmenty komiksu – przedstawia swoją ocenę fragmentu komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje fragment komiksu z odpowiednim fragmentem powieści, wskazując podobieństwa i różnice – łączy różne rodzaje dymków z rodzajem tekstu w komiksie – wyjaśnia, jak zostały osiągnięte efekty dynamizmu – ocenia i wartościuje fragment komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wybrany przez siebie komiks, omawia jego problematykę i warstwę plastyczną, ocenia go
Wirtualny spacer: komiks wykonany przez uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – pod kierunkiem nauczyciela tworzy prosty komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – przedstawia swoją pracę 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy prosty komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – prezentuje swoją pracę – objaśnia zastosowane rozwiązania formalne 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy ciekawy komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – stara się stosować ciekawe rozwiązania formalne – omawia efekty swojej pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy ciekawy komiks o przygodach wybranego rycerza rzeczywistego lub fikcyjnego – dynamizuje akcję, stosuje ciekawe rozwiązania formalne – wykorzystuje urozmaicony tekst 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy oryginalny komiks, stosując różnorodne środki słowne i plastyczne – prezentuje swoją pracę i uzasadnia funkcję wybranych rozwiązań

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Nasze projekty: ideały rycerskie we współczesnym świecie	– w prostej formie (np. prezentacji multimedialnej) przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w samodzielnie wybranej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w atrakcyjnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w oryginalnej, funkcjonalnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie	– w oryginalnej, funkcjonalnej formie przedstawia obecność ideałów rycerskich w dzisiejszym świecie, uzasadnia obecność wybranych środków wyrazu
Mieć czy być?					
Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i>	– zbiera informacje dotyczące głównego bohatera – wskazuje informacje, na podstawie których można ustalić czas wydarzeń – rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne – wskazuje fragmenty, na podstawie których	– charakteryzuje głównego bohatera – ustala czas wydarzeń – dzieli wydarzenia na realistyczne i fantastyczne – nazywa emocje bohatera – zapisuje w punktach rady dla bohatera	– dokonuje pełnej charakterystyki głównego bohatera – omawia czas wydarzeń – omawia związek wydarzeń realistycznych i fantastycznych – nazywa emocje bohatera i wyjaśnia, czym były wywołane	– charakteryzuje głównego bohatera, przywołując fragmenty tekstu – wyjaśnia znaczenie, jakie w utworze ma czas rozgrywających się wydarzeń – określa rolę fantastyki w opowiadaniu – wyjaśnia, z czego wynikała i na czym polegała zmiana w myśleniu i postępowaniu bohatera	– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji tekstu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	można określić emocje bohatera			– wypowiada się na temat motywów ludzkiego postępowania	
Erich Fromm <i>Mieć czy być</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, że tekst ma charakter filozoficzny – wskazuje fragmenty mówiące o dwóch postawach życiowych – odtwarza główne poglądy autora – wie, że tekst jest napisany stylem naukowym – wyodrębnia akapity – rozpoznaje podstawowe środki retoryczne – pisze krótki list, w którym prezentuje swoje stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje pytania w związku z tekstem – rozpoznaje tekst jako filozoficzny – krótko omawia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – odtwarza poglądy autora na temat sposobu życia człowieka – zna cechy stylu naukowego – formułuje treść akapitu jednym zdaniem – wskazuje w tekście środki retoryczne – pisze list, w którym popiera swoje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym mówi tekst – krótko wyjaśnia, z czego wynika filozoficzny charakter tekstu – omawia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – omawia poglądy autora przedstawione w tekście – wymienia cechy stylu naukowego – rozpoznaje związki między akapitami – omawia funkcje podstawowych środków retorycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje problematykę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter filozoficzny – omawia i ocenia dwie postawy życiowe przedstawione w tekście – prezentuje swoje poglądy na temat poruszany w utworze – na podstawie tekstu omawia cechy stylu naukowego – omawia budowę wyводу – świadomie odbiera tekst z uwzględnieniem środków retorycznych – pisze list, w który przekonuje do swoich poglądów 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza tok wyводу zaprezentowanego w tekście, na tej podstawie formułuje własne stanowisko wobec problemów w nim poruszanych – analizuje kompozycję tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi – świadomie stosuje środki retoryczne w swoich wypowiedziach – pisze list, w którym za pomocą celowo dobranych środków prezentuje swoje

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		stanowisko argumentami	– pisze list, w którym stosuje środki retoryczne		stanowisko, uzasadnia je i przekonuje do niego odbiorcę
Plakat fundacji Arka	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje plakat wśród innych przedstawień wizualnych – wskazuje podstawowe elementy plakatu – dostrzega związek tekstu i elementów graficznych na plakacie – wie, kim jest wolontariusz – zna pojęcie filantropia – wie, na czym polega perswazja 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia plakat od obrazu – wskazuje elementy znaczące na plakacie – analizuje hasła znajdujące się na plakacie – wyjaśnia, kim jest wolontariusz – przedstawia prostą definicję filantropii – zna podstawowe środki perswazyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się plakat od obrazu – omawia przenośne znaczenie znaków graficznych – wypowiada się na temat swoich możliwości pracy w wolontariacie – wyjaśnia, na czym polega filantropia – rozpoznaje środki perswazyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje główne środki wyrazu plakatu – ocenia plakat – proponuje własne hasło plakatowe – ocenia własne możliwości pracy w wolontariacie – podaje przykłady działań o charakterze filantropijnym – omawia znaczenie i funkcję środków perswazyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia specyfikę plakatu jako formy przekazu – ocenia skuteczność perswazyjną plakatu – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat celu, sensu i przebiegu wolontariatu – omawia i ocenia działania o charakterze filantropijnym – świadomie i celowo stosuje środki perswazyjne w swoich wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer: plakaty multimedialne uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – korzystając z pomocy, tworzy plakat multimedialny – przedstawia swój plakat 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy prosty plakat multimedialny – opowiada o tym, co plakat przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy plakat multimedialny – opowiada o znaczących elementach przedstawionych na plakacie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy oryginalny plakat multimedialny – wyjaśnia funkcje elementów użytych na plakacie – formułuje przesłanie swojego plakatu 	<ul style="list-style-type: none"> – całkowicie samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie plakat multimedialny, eksponujący wyrażenie przyjęte przesłanie, – funkcjonalnie stosuje różnorodne środki wyrazu
Nasze projekty: film prezentujący kandydata do nagrody za życiową postawę	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje kandydata do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia wybór kandydata do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera i porządkuje informacje na temat kandydata do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze aktywny udział w przygotowaniu filmu prezentującego kandydata do nagrody za postawę życiową 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przygotowuje filmik prezentujący kandydata do nagrody za postawę życiową
Magia świata					
Bolesław Leśmian <i>Dziewczyna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest balladą – dostrzega mieszanie realizmu z fantastyką 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy ballady jako gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia tekst jako balladę w kontekście innych utworów tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje narratora w utworze – dostrzega neologizmy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne – przypomina, kim jest narrator w utworze – wskazuje neologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – omawia postawę narratora – omawia budowę i znaczenie neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – określa relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relację narratora z elementami świata przedstawionego – omawia funkcję neologizmów 	uwzględnieniem zawartej w nim wizji świata
Bolesław Leśmian <i>Wczesnym rankiem, Tęcza</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór należy do liryki bezpośredniej – dostrzega składniki poetyckiego krajobrazu – dostrzega środki języka malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje utwór jako należący do liryki bezpośredniej – wymienia składniki poetyckiego krajobrazu – wskazuje środki języka malarskiego – dostrzega ożywienie – wyodrębnia obrazy poetyckie – omawia postawę wobec natury przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do liryki bezpośredniej – opisuje krajobraz zaprezentowany w wierszu – omawia zawartość obrazów poetyckich – omawia środki języka malarskiego – wskazuje ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia tekst jako utwór należący do liryki bezpośredniej – określa relacje między elementami utworu – omawia funkcję obrazów poetyckich – omawia funkcję ożywienia – ocenia postawy pokazane w utworze 	– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wierszy

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Aleksander Minorski <i>Ikar znad Dunajca</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina postać Ikarza z mitu – wie, że tekst jest opowieścią biograficzną – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wskazuje fragmenty opisujące emocje i przeżycia – według wzoru tworzy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – krótko przypomina treść mitu o Ikarze – wyjaśnia, czym cechuje się opowieść biograficzna – porządkuje elementy świata przedstawionego – nazywa emocje i przeżycia – tworzy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia symbolikę postaci Ikarza – sytuuje opowieść biograficzną na granicy literatury faktu i literatury pięknej – opowiada swoimi słowami o elementach świata przedstawionego – wskazuje i omawia źródła emocji i przeżyć – tworzy ciekawy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega motyw ikaryjski w kulturze – wyjaśnia, dlaczego tekst jest opowieścią biograficzną – omawia elementy świata przedstawionego – omawia przeżycia i emocje bohatera w kontekście jego dokonań – tworzy opis przeżyć, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem oceny postawy bohatera
Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński <i>Świat przedstawiony utworu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia realizm od fantastyki – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – rozróżnia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie omawia realizm i fantastykę jako dwa sposoby pokazywania rzeczywistości w literaturze – wie, na czym polega groteska 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega realizm, a na czym fantastyka – wskazuje podstawowe cechy groteski 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia z sobą konwencję realistyczną i fantastyczną – wyjaśnia, czym jest groteska i podaje jej przykłady – wyjaśnia funkcje absurdu 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem konwencji literackiej – analizuje kompozycję tekstu

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<i>literackiego wobec rzeczywistości</i> (fragmenty)	w utworach literackich – wyodrębnia akapity	– wie, na czym polega absurd – wymienia elementy świata przedstawionego w utworach literackich – odtwarza zawartość treściową akapitów	– podaje przykłady absurdu – omawia elementy świata przedstawionego w utworach literackich – analizuje budowę akapitów – dostrzega problematykę tekstu	– charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworach literackich – omawia budowę akapitów – formułuje problematykę tekstu	z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi
Wirtualny spacer: uczniowski quiz	– proponuje zagadnienia do pytań – stara się brać udział w quizie	– układa kilka pytań do quizu – bierze udział w quizie	– układa pytania do quizu – bierze czynny udział w quizie	– układa ciekawe pytania do quizu – bierze aktywny udział w quizie	– tworzy quiz – bierze aktywny udział w quizie
Nasze projekty: wieczór poetycki	– proponuje wiersze na wieczór poetycki	– uzasadnia wybór wierszy na wieczór poetycki	– bierze udział w przygotowaniu wieczoru poetyckiego	– przygotowuje piękną recytację wierszy na wieczór poetycki	– organizuje i przeprowadza wieczór poetycki
Sztuka optymizmu					
Kazimierz Wierzyński	– wyjaśnia, o czym mówi wiersz	– odczytuje główną myśl wiersza	– formułuje przesłanie wiersza	– wypowiada się na temat przesłania wiersza	– samodzielnie analizuje

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<i>Zielono mam w głowie, Na łące</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega przerzutnia – wie, na czym polega liryka bezpośrednia – wie, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – cytuje fragmenty, na podstawie których można określić postawę życiową osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w tekście przerzutnię – rozpoznaje w wierszu lirykę bezpośrednią – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym – wie, o jakiej postawie życiowej jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega przerzutnia – zbiera informacje o osobie mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wypowiada się na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – określa funkcję przerzutni – charakteryzuje osobę mówiącą – wypowiada się na temat znaczeń naddanych utworu – przedstawia własne przemyślenia na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Małgorzata Baranowska <i>Szczęście codzienne</i> (fragment <i>Tylko się rozejrzeć</i>)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wskazuje fragmenty prezentujące poglądy autorki – odtwarza informacje na temat źródeł szczęścia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czego dotyczy tekst – odtwarza poglądy autorki własnymi słowami – krótko wypowiada się na temat źródeł szczęścia – odtwarza zawartość treściową akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zawartość treściową tekstu – komentuje poglądy autorki – wypowiada się na temat źródeł szczęścia – analizuje budowę akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje problematykę tekstu – ustosunkowuje się do poglądów autorki – tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat źródeł szczęścia – omawia budowę akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje tekst i ustosunkowuje się do zawartych w nim poglądów – analizuje kompozycję tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Richard Carlson <i>Nie zadreńczaj się problemami, nastolatku</i> (fragment <i>Ciesz się, że jesteś nastolatkiem</i>)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, w jakim celu został napisany tekst – wskazuje fragmenty omawiające postawę życiową – wie, czym cechuje się styl potoczny – cytuje fragmenty zawierające życiowe rady 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, o czym mówi tekst – rozpoznaje intencje tekstu – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową fragmentów dotyczących postawy życiowej – rozpoznaje styl potoczny – odtwarza życiowe rady zawarte w tekście – odtwarza zawartość treściową akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia treści zawarte w tekście – formułuje intencje tekstu – omawia fragmenty dotyczące postawy życiowej – wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny – omawia życiowe rady zawarte w tekście – analizuje budowę akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia intencje tekstu – przedstawia własne stanowisko dotyczące postawy życiowej zaprezentowanej w tekście – omawia skutki zastosowania stylu potocznego – formułuje życiowe rady uzupełniające przesłanie tekstu – omawia budowę akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny postaw życiowych – analizuje kompozycję tekstu z perspektywy budowy akapitów i związków między nimi
Wirtualny spacer: tworzenie drzewa osobistego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość, że należy myśleć o swoim rozwoju – przy pomocy tworzy proste drzewo osobistego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> – krótko wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy proste drzewo osobistego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat swojego rozwoju – tworzy drzewo osobistego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje swój osobisty rozwój – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> – wyczerpująco przedstawia plany swojego osobistego rozwoju – tworzy rozbudowane drzewo osobistego rozwoju

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Nasze projekty: sondaż wśród rówieśników	– proponuje kilka pytań do sondażu	– opracowuje zestaw pytań do sondażu	– bierze czynny udział w przeprowadzaniu sondażu	– opracowuje graficznie wyniki sondażu, formułuje wnioski	– samodzielnie przygotowuje i przeprowadza sondaż, prezentuje jego wyniki, formułuje na ich podstawie wnioski
Malowane słowem					
Jan Lechoń <i>Czerwone wino,</i> <i>Do malarza</i>	– wie, że w kulturze pory roku mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – wskazuje wersy zawierające refleksje – wie, że wiersz ma walory plastyczne	– wyjaśnia symbolikę wybranej pory roku – wskazuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, czego dotyczą refleksje zawarte w wierszu – wskazuje środki wywołujące efekt plastyczności utworu	– wyjaśnia symbolikę pór roku – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – omawia refleksje zawarte w wierszu – nazywa środki językowe wywołujące efekt plastyczności utworu	– tworzy rozbudowaną wypowiedź poświęconą symbolice por roku – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – ustosunkowuje się do refleksji zawartych w wierszu – omawia walory plastyczne utworu i sposoby ich osiągnięcia	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersze ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji i sposobów kreowania rzeczywistości
Jan Kasprzowicz <i>Krzak dzikiej róży</i>	– wyodrębnia obrazy poetyckie – wie, że niektóre elementy mają	– tytułuje obrazy poetyckie – wymienia elementy symboliczne	– wypowiada się na temat zawartości obrazów poetyckich	– omawia zawartość obrazów poetyckich	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
w <i>Ciemnych Smreczynach</i>	znaczenie symboliczne – wyjaśnia, co to jest epitet złożony – wie, że opis ma charakter impresyjny – wie, że utwór jest sonetem	– wskazuje epitety złożone – wyjaśnia, na czym polega impresyjność opisu – wymienia cechy gatunkowe sonetu	– omawia elementy symboliczne – określa funkcję epitetów złożonych – omawia środki językowe wpływające na impresyjność opisu – wyjaśnia, dlaczego utwór jest sonetem	– wyjaśnia symboliczne znaczenia poszczególnych elementów – omawia funkcję epitetów złożonych w powiązaniu z innymi środkami językowymi – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega impresyjność opisu poetyckiego – omawia relacje między dwiema częściami sonetu	uwzględnieniem impresyjności opisu i tworzących go środków językowych
Czesław Miłosz <i>Mały traktat o kolorach</i>	– zna definicję traktatu – podaje przykłady kilku barw o znaczeniu symbolicznym – przypomina, na czym polega epitet złożony – cytuje fragmenty, w których jest	– wyjaśnia, czym cechuje się traktat – wymienia barwy o znaczeniu symbolicznym – wymienia epitety złożone – rozpoznaje intencję tekstu	– wyjaśnia, co to znaczy <i>mały traktat</i> – omawia symboliczne znaczenie barw – omawia funkcję epitetów złożonych – formułuje intencję tekstu	– wyjaśnia znaczenie tytułu – omawia kulturowe znaczenie różnych barw – omawia funkcję epitetów złożonych w kontekście innych środków językowych użytych w tekście – omawia intencję tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	sformułowana intencja tekstu				
Wirtualny spacer: projektowanie zawartości płyty i jej okładki	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje przykłady utworów muzycznych – proponuje prosty projekt okładki 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera wyjściowy materiał muzyczny – proponuje elementy graficzne na okładkę – projektuje prostą okładkę 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne elementy graficzne na okładkę – projektuje interesującą okładkę 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi bogaty materiał muzyczny – dobiera funkcjonalne różnorodne elementy graficzne na okładkę – projektuje oryginalną okładkę 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi interesujący, bogaty materiał muzyczny – samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową okładkę
Nasze projekty: wystawa fotografii krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> – wybiera zdjęcia na wystawę fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje zasadę ułożenia zdjęć na wystawie fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje motto do fotografii na wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> – czynnie uczestniczy w przygotowaniu wystawy fotografii krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – kieruje pracami związanymi z przygotowaniem wystawy fotografii krajobrazu
Wymiary człowieczeństwa					
Jerzy Liebert <i>Uczę się ciebie, człowieku</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wersy ujawniające osobę mówiącą – wie, co to jest metafora – wstępnie określa sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje metafory – określa sytuację liryczną – określa postawę życiową 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia znaczenia metafor – omawia sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – omawia metaforyczną warstwę utworu – komentuje sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem prezentowanej w nim

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– wymienia główne wyznaczniki postawy życiowej przedstawionej w wierszu	przedstawioną w wierszu	– - wyjaśnia, jakiej postawy życiowej uczy wiersz	– - ustosunkowuje się do postawy życiowej przedstawionej w wierszu	postawy wobec świata i człowieka
Leszek Kołakowski <i>Mini wykłady o maxi sprawach. O wrogu i o przyjacielu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – cytuje zdanie o charakterze tezy – zna przynajmniej jeden cytat dotyczący przyjaźni – wyodrębnia akapity w tekście – wie, po czym rozpoznać akapit sumujący – stara się brać udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada, o czym mówi tekst – wskazuje fragmenty o charakterze tezy i argumentów – ze źródeł wskazanych przez nauczyciela podaje kilka cytatów dotyczących przyjaźni – wyodrębnia główną myśl akapitów – wskazuje akapit sumujący – bierze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje temat tekstu – na podstawie tekstu formułuje tezę i argumenty – z samodzielnie wyszukanych źródeł podaje cytaty dotyczące przyjaźni – omawia związki między akapitami – omawia zawartość akapitu sumującego – bierze czynny udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – określa problematykę tekstu – odtwarza własnymi słowami tezę i argumenty z tekstu – podaje i omawia cytaty dotyczące przyjaźni – odtwarza kompozycję wywodu autora – wskazuje związek akapitu sumującego z pozostałymi akapitami – przedstawia i uzasadnia swoje stanowisko w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> – zna inne miniwykłady autora, prezentuje ich problematykę, omawia kompozycję wywodu autora

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Max Ehrmann, Piotr Walewski, zespół Piwnicy pod Baranami <i>Dezyderata</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w tekście formy trybu rozkazującego – cytuje fragmenty zawierające życiowe rady – wie, że tekst mówi o wartościach – uważnie wysłuchuje muzycznej wersji utworu – pisze prostą dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wersy zawierające formy trybu rozkazującego – odtwarza własnymi słowami życiowe rady – rozpoznaje wartości, o których mowa w tekście – porównuje tekst z jego muzyczną wersją – pisze dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcję form trybu rozkazującego użytego w tekście – omawia życiowe rady zawarte w tekście – nazywa i porządkuje wartości, o których mowa w tekście – wypowiada się na temat muzycznej wersji utworu – pisze ciekawą dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odgrywają formy trybu rozkazującego dla wyeksponowania przesłania tekstu – ustosunkowuje się do życiowych rad zawartych w tekście – tworzy wypowiedź związaną z wartościami, o których jest mowa w tekście – ocenia muzyczną wersję utworu – pisze ciekawą dedykację, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór jako dzieło literackie i muzyczne ze szczególnym uwzględnieniem jego wymowy aksjologicznej
Wirtualny spacer: uczniowskie e-maile	<ul style="list-style-type: none"> – pisze krótki e-mail na wskazany temat, stara się w nim stosować podstawowe zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze e-mail na wskazany temat, stosuje w nim podstawowe zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze e-mail zawierający przestrogi i rady – stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze ciekawy, rozwinięty e-mail zawierający przestrogi i rady – świadomie stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze oryginalny, twórczy e-mail związany z tematyką aksjologiczną

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					– świadomie stosuje zasady etykiety językowej
Nasze projekty: plakat <i>Wymiary człowieczeństwa</i>	– przygotowuje prosty plakat	– przygotowuje plakat	– przygotowuje ciekawy plakat	– przygotowuje ciekawy, oryginalny plakat	– przygotowuje ciekawy plakat, świadomie dobiera środki plastyczne i językowe
Zmagania z losem					
Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza najważniejsze wydarzenia – wymienia podstawowe cechy bohatera – rozpoznaje główne emocje bohatera – przedstawia chłopca – wskazuje przejawy życiowej postawy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje wydarzenia utworu – nazywa cechy bohatera – nazywa emocje i przeżycia bohatera – opowiada o relacjach bohatera z chłopcem – wypowiada się na temat postawy życiowej bohatera – dostrzega przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza etapy wyprawy bohatera – charakteryzuje bohatera – ocenia postawę bohatera – omawia relacje bohatera z chłopcem – ocenia postawę życiową bohatera – formułuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje swoimi słowami przebieg wyprawy bohatera – dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – przedstawia swój stosunek do bohatera – ocenia relacje Santiaga z chłopcem – ustosunkowuje się do postawy życiowej bohatera – ustosunkowuje się do przesłania utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o życiowej postawie bohatera i jej oceny – przedstawia swoje refleksje w rozprawce zawierającej hipotezę

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega metaforyczny sens utworu – pisze krótką rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – pisze rozprawkę zawierającą hipotezę, zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	
Jasiak Mela <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – czyta tekst ze zrozumieniem – zbiera informacje na temat bohatera – wie, czym cechują się utwory należące do literatury faktu 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza informacje zawarte w tekście – wypowiada się na temat przeżyć bohatera – wie, że tekst należy do literatury faktu 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje informacje zawarte w tekście – charakteryzuje bohatera – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia informacje zawarte w tekście – ocenia bohatera – porównuje tekst z innymi utworami należącymi do literatury faktu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji postawy życiowej bohatera
Andrew Wyeth <i>Świat Krystyny</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> – ogląda uważnie obraz – wypowiada się na temat bohaterki obrazu – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy świata przedstawionego na obrazie – opisuje bohaterkę przedstawioną na obrazie – wstępnie omawia kompozycję obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia najważniejsze elementy przedstawione na obrazie – omawia relację bohaterki obrazu ze światem 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia warstwę przedstawieniową obrazu – wymyśla historię związaną z postacią przedstawioną na obrazie – omawia i ocenia kompozycję obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych do przekazania znaczeń

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– ma świadomość symboliki niektórych elementów obrazu	– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych	– omawia kompozycję obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych	– wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów obrazu	
Wirtualny spacer: nagranie vlogera	– opracowuje recenzję według podanego wzoru – korzystając z pomocy, nagrywa wideoblog	– opracowuje krótką recenzję – nagrywa prosty wideoblog	– opracowuje recenzję – nagrywa wideoblog	– opracowuje wyczerpującą recenzję – prezentuje ciekawy wideoblog	– przedstawia recenzję spełniającą wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – prezentuje oryginalny, atrakcyjny treściowo i wizualnie wideoblog
Nasze projekty: przedstawienie teatralne dla dzieci z domu dziecka albo pacjentów szpitala	– na miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu przedstawienia dla dzieci	– bierze udział w przygotowaniu przedstawienia dla dzieci	– bierze aktywny udział w przygotowaniu przedstawienia dla dzieci	– aktywnie włącza się we wszystkie prace związane z przygotowaniem przedstawienia dla dzieci	– kieruje pracami przy przygotowaniu przedstawienia dla dzieci
Siła rozumu					

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Agatha Christie <i>Hydra lernejska</i> Dwanaście prac <i>Herkulesa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące mitu o pracach Heraklesa – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu – opowiada o bohaterze – opowiada, jak detektyw doszedł do rozwiązania zagadki kryminalnej – wie, że utwory Agathy Christie reprezentują opowiadania kryminalne – wymienia tytuły opowiadań – opowiada o wybranym śledztwie bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – zna mit o dwunastu pracach Heraklesa – wydobywa informacje z tekstu – wstępnie charakteryzuje bohatera – odtwarza tok myślenia detektywa – wyjaśnia, kiedy opowiadanie nazywamy kryminalnym – wskazuje opowiadania, które uważa za najciekawsze – odtwarza tok myślenia detektywa w związku z wybranym śledztwem 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada mit o pracach Heraklesa – selekcjonuje informacje z tekstu – charakteryzuje bohaterów – omawia tok myślenia detektywa – wyjaśnia, na jakiej podstawie klasyfikuje utwory jako opowiadania kryminalne – uzasadnia wybór najciekawszego opowiadania – sporządza kartoteki przestępców z opowiadań o Herkulesie Poirocie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia nawiązania do mitu o pracach Heraklesa – omawia przywołane cytaty – charakteryzuje i ocenia bohaterów – omawia i ocenia tok myślenia detektywa – omawia opowiadania kryminalne jako przykłady utworów kultury masowej – wskazuje związek poszczególnych opowiadań z mitem o Herkulesie – omawia motywy postępowania przestępców z poszczególnych opowiadań 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadania ze szczególnym uwzględnieniem ich przynależności do kultury masowej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Czesław Miłosz <i>Zakłęcie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje dosłowne znaczenia utworu – rozpoznaje tezę w utworze – rozpoznaje argumenty w tekście – rozpoznaje osobę mówiącą – dostrzega w utworze nawiązania do filozofii – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową utworu – przekazuje tezę zawartą w utworze własnymi słowami – formułuje zawarte w tekście argumenty własnymi słowami – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wie, czym zajmuje się filozofia – próbuje wyjaśniać znaczenia zawarte w metaforach 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje przenośne znaczenia utworu – komentuje tezę utworu – omawia argumenty występujące w tekście – charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia krótko, czym zajmuje się filozofia – wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przenośne znaczenia utworu – komentuje tezę utworu, przywołując własne przemyślenia – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – omawia światopogląd osoby mówiącej – wymienia podstawowe działy filozofii – interpretuje znaczenia metaforyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem odwołań do filozofii
Auguste Rodin <i>Myśliciel</i> (rzeźba)	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia rzeźbę od innych wytworów sztuki plastycznej – omawia wygląd postaci przedstawianej przez rzeźbę 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się rzeźba jako dziedzina sztuki – przedstawia swoje odczucia wywołwane przez dzieło 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia rzeźbę figuratywną od abstrakcyjnej – wyjaśnia znaczenia wynikające ze sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia środki wyrazu artystycznego związane z rzeźbą – ocenia dzieło – układa rozwinięty, ciekawy i oryginalny monolog 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków wyrazu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– układa krótki monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	– układa monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	przedstawienia postaci przez rzeźbę – układa rozwinięty monolog wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	wewnętrzny postaci ukazanej przez Rodina	artystycznego dla kreowania przenośnych znaczeń
Wirtualny spacer: fragment lekcji przygotowany przez uczniów	– korzysta ze wskazanego programu internetowego – korzystając z pomocy, tworzy postać, która pomoże poprowadzić zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu	– korzysta ze wskazanego programu internetowego – tworzy postać, która pomoże poprowadzić zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu	– korzystając z programu internetowego, tworzy niebanalną postać, która pomoże poprowadzić ciekawe zajęcia na temat potęgi ludzkiego umysłu	– korzystając z programu internetowego, przeprowadza fragment lekcji na temat potęgi ludzkiego rozumu	– korzystając z programu internetowego, przeprowadza ciekawą, twórczą lekcję na temat potęgi ludzkiego rozumu
Nasze projekty: uczniowskie prezentacje na temat zmian cywilizacyjnych w Polsce	– w prostej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w samodzielnie dobranej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w ciekawej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w funkcjonalnie dobranej formie przedstawia zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie	– w atrakcyjnie dobranej formie prezentuje zmiany cywilizacyjne, jakie zaszły w świecie, świadomie i celowo dobiera środki wyrazu

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
Części mowy – czasownik, formy osobowe	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy – rozpoznaje formy gramatyczne czasownika – rozpoznaje formy czasu – zna tryby czasownika – zna strony czasownika – przekształca stronę czynną na bierną i odwrotnie – zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się czasownik jako część mowy – tworzy poprawne formy gramatyczne czasownika – stosuje odpowiednie formy czasu, trybu i strony – rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane – zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika, stara się stosować je w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym odróżnia się czasownik od innych części mowy – tworzy poprawne, różnorodne formy czasownika – stosuje formy czasu, trybu i strony – wyjaśnia, czym różnią się od siebie czasowniki dokonane i niedokonane – zna trudne formy czasownika – stosuje w praktyce reguły ortograficzne dotyczące czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czemu służą czasowniki w wypowiedzi – używa w wypowiedzi różnych form gramatycznych czasownika dla osiągnięcia zamierzonych celów – stosuje bezbłędnie formy czasu, trybu i strony – wyjaśnia, kiedy czasowniki są dokonane, a kiedy niedokonane – stosuje poprawnie trudne formy czasownika – stosuje w praktyce wszystkie reguły ortograficzne dotyczące czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie, świadomie i funkcjonalnie używa wszystkich form osobowych czasownika w swoich wypowiedziach
Części mowy – czasownik,	<ul style="list-style-type: none"> – zna różne formy nieosobowe czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne formy nieosobowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym wyróżniają się formy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czemu służą formy nieosobowe w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie, świadomie i funkcjonalnie

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
formy nieosobowe	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje imiesłów przymiotnikowy wśród innych części mowy – rozpoznaje imiesłów czynny i bierny – wie, że imiesłów przymiotnikowy łączy się z rzeczownikiem – zna zasadę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem przymiotnikowym – rozpoznaje imiesłów przysłówkowy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przymiotnikowy – tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego – tworzy związki imiesłowu przymiotnikowego z rzeczownikiem – stara się stosować zasadę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem przymiotnikowym – wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przysłówkowy – rozróżnia imiesłów współczesny i uprzedni 	<ul style="list-style-type: none"> nieosobowe czasownika – wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przymiotnikowy wśród innych części mowy – bezbłędnie tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego – bezbłędnie tworzy związki imiesłowu przymiotnikowego z rzeczownikiem – stosuje regułę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem – wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przysłówkowy – wyjaśnia, kiedy stosuje się imiesłów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi – używa funkcjonalnie form imiesłowu czynnego i biernego – uzgadnia formy imiesłowu przymiotnikowego z określonym rzeczownikiem – stosuje bezbłędnie regułę pisowni <i>nie</i> z imiesłowem – wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przysłówkowe w wypowiedzi – prawidłowo stosuje imiesłów współczesny i uprzedni 	<ul style="list-style-type: none"> używa wszystkich nieosobowych form czasownika w swoich wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			współczesny, a kiedy uprzedni		
Zdanie złożone	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdania pojedyncze od złożonych – rozpoznaje części składowe zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak odróżnić zdanie pojedyncze od złożonego – dzieli zdanie złożone na części składowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się zdanie złożone – nazywa części zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone – dostrzega relacje pomiędzy wypowiedziami składowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym w interpretacji tekstu cudzego i tworzeniu tekstu własnego
Zdanie złożone współrzędnie	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega związek współrzędności – rozpoznaje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega związek współrzędności – nazywa różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – porównuje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia związek współrzędności pomiędzy wypowiedziami składowymi – stosuje w wypowiedziach wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych rodzajach zdania współrzędnie złożonego dla interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych
Zdania złożone podrzędnie	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wśród wypowiedzi zdania podrzędnie złożone – dzieli zdanie podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechują się zdania podrzędnie złożone – rozróżnia wypowiedzenie nadrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – wie, kiedy wypowiedzenie 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje celowo i funkcjonalnie w swoich wypowiedziach zdania złożone podrzędnie – omawia stosunek podrzędności 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dla interpretacji tekstów

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	na wypowiedzenia składowe	i podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie	składowe jest podrzędne, a kiedy – nadrzędne		cudzych i tworzenia tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym	– rozpoznaje zdanie podmiotowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym podmiotowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym podmiotowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	– rozpoznaje zdanie orzecznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym orzecznikowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym orzecznikowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym orzecznikowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	– rozpoznaje zdanie przydawkowe wśród zdań podrzędnie złożonych	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym przydawkowym	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wskazuje zależności zdań składowych	– omawia zależności zdań składowych	przydawkowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym	– rozpoznaje zdanie dopełnieniowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym dopełnieniowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym w interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym	– rozpoznaje zdanie okolicznikowe wśród zdań podrzędnie złożonych – dzieli zdanie złożone na wypowiedzenia składowe	– wie, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zdanie składowe nadrzędne i podrzędne	– wyjaśnia, kiedy zdanie jest złożone z podrzędnym okolicznikowym – wskazuje zależności zdań składowych	– funkcjonalnie stosuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym – omawia zależności zdań składowych	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu podrzędnie złożonym dopełnieniowym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Imiesłowy równoważnik zdania	– rozpoznaje w wypowiedzi	– tworzy imiesłowy przysłówkowe	– wyjaśnia, czym cechuje się imiesłów przysłówkowy	– omawia rolę imiesłowa przysłówkowego w wypowiedzi	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu złożonym

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	imiesłów przysłówkowy – rozpoznaje równoważnik zdania – rozpoznaje zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania	– wyjaśnia, czym cechuje się równoważnik zdania – dzieli zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia różnice między zdaniem a równoważnikiem zdania – ustala relacje wypowiedzeń składowych w zdaniu złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania	– przekształca zdania w równoważniki i równoważniki w zdania – funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania	z imiesłowowym równoważnikiem zdania przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zdania wielokrotnie złożone	– rozpoznaje zdania wielokrotnie złożone – dzieli zdanie na wypowiedzenia składowe	– wyjaśnia, czym cechuje się zdanie wielokrotnie złożone – wyodrębnia wypowiedzenia nadrzędne i podrzędne	– tworzy zdania wielokrotnie złożone – określa relacje między wypowiedzeniami składowymi	– wykorzystuje funkcjonalnie zdania wielokrotnie złożone – obrazuje na wykresie relacje między zdaniami składowymi	– funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o zdaniu wielokrotnie złożonym przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Składnia – zebranie i powtórzenie wiadomości	– rozpoznaje wszystkie części zdania – rozpoznaje różne typy wypowiedzeń	– omawia wszystkie części zdania – omawia różne typy wypowiedzeń – wyjaśnia różnice między zdaniami	– wykorzystuje wszystkie części zdania w wypowiedziach	– celowo i funkcjonalnie stosuje wszystkie części zdania – stosuje funkcjonalnie różne typy wypowiedzeń	– celowo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o składni przy interpretacji tekstów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie – dzieli zdania złożone na wypowiedzenia składowe 	<ul style="list-style-type: none"> współrzędnie i podrzędnie złożonymi – analizuje relacje między wypowiedziami składowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje różne typy wypowiedzeń w wypowiedziach – zna różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych – omawia relacje między wypowiedziami składowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych – przedstawia na wykresie i omawia relacje między wypowiedziami składowymi 	<ul style="list-style-type: none"> cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Wyraz podstawowy i pochodny	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy proste wyrazy pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kiedy wyraz jest podstawowy, a kiedy pochodny 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wyrazy pochodne od rzeczowników, czasowników, przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jak powstają wyrazy – bezbłędnie wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne – tworzy wyrazy pochodne od różnych części mowy
Budowa słowotwórcza wyrazu, wyrazy niepodzielne słowotwórczo	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są wyrazy podstawowe i pochodne – dzieli słowotwórczo wyrazy pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy pary wyrazów: podstawowy i pochodny 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy ciągi wyrazów pokrewnych – wymienia kolejne etapy analizy słowotwórczej wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje bezbłędnie analizy słowotwórczej wyrazów o wysokim stopniu trudności

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – dzieli słowotwórczo proste wyrazy pochodne – wie, że w temacie słowotwórczym mogą występować oboczności 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje oboczności w temacie słowotwórczym 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest temat słowotwórczy, a czym – formant w wyrazie pochodnym – analizuje oboczności występujące w temacie słowotwórczym 	<ul style="list-style-type: none"> – uwzględnia oboczności występujące w temacie słowotwórczym 	
Rodzaje i funkcje formantów	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest formant – zna podstawowe rodzaje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest formant – zna różne rodzaje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę formantu – omawia różne rodzaje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia formant jako element słowotwórczy – tworzy wyrazy przez użycie różnych rodzajów formantu 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie i funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje formantów przy tworzeniu wyrazów pochodnych
Wyrazy złożone – złożenia, zestawienia, zrosty	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechują się wyrazy złożone – zna zasady pisowni wyrazów złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wyrazy złożone – stara się przestrzegać zasad pisowni wyrazów złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia złożenia, zestawienia, zrosty – stosuje zasady pisowni wyrazów złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie wykorzystuje złożenia, zestawienia, zrosty – bezbłędnie zapisuje wyrazy złożone 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wyrazach złożonych i zapożyczeniach do interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Rodzina wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy proste rodziny wyrazów – wyjaśnia, co to jest rdzeń 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kiedy wyrazy tworzą rodzinę – tworzy rodziny wyrazów – dostrzega oboczności w rdzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to są wyrazy pokrewne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – odróżnia rdzeń od tematu słowotwórczego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia pokrewieństwo wyrazów – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i dokonuje analizy słowotwórczej tworzących je wyrazów – zaznacza oboczności w rdzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę o wyrazach pokrewnych przy analizie tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Zebranie i powtórzenie wiadomości ze słowotwórstwa	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne – rozpoznaje temat słowotwórczy i formant – zna różne rodzaje formantów – tworzy proste rodziny wyrazów – rozpoznaje rdzeń – rozpoznaje wyrazy złożone 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy, a czym – pochodny – wyjaśnia, czym jest temat słowotwórczy i formant – podaje przykłady różnych rodzajów formantów – tworzy rodziny wyrazów – wyjaśnia, czym jest rdzeń – omawia wyrazy złożone 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – omawia budowę słowotwórczą wyrazów pochodnych – wymienia różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi – dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – stosuje różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne – tworzy rozbudowane rodziny wyrazów – zaznacza zależności między wyrazami – odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej – zaznacza oboczności 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę ze słowotwórstwa do analizy i interpretacji tekstów cudzych i tworzenia tekstów własnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnia rdzeń – tworzy złożenia, zestawienia, zrosty 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie stosuje złożenia, zestawienia i zrosty 	
Słownictwo ogólnonarodowe	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe – wie, że istnieje słownictwo ogólne i słownictwo o ograniczonym zasięgu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuacje wymagające zastosowania słownictwa ogólnonarodowego – potrafi wyjaśnić, kiedy język nazywamy ogólnonarodowym 	<ul style="list-style-type: none"> – zastępuje słownictwo o ograniczonym zasięgu słownictwem ogólnym – odróżnia język ogólnonarodowy od języków regionalnych i środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i celowo posługuje się słownictwem ogólnonarodowym i słownictwem o ograniczonym zasięgu 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę o słownictwie ogólnonarodowym przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych
Słownictwo o ograniczonym zasięgu	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że niektóre wyrazy mają ograniczony zasięg – podaje przykłady archaizmów – podaje przykłady terminów naukowych – zna termin <i>socjolekt</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu – wskazuje archaizmy – wskazuje terminy naukowe – wie, co to jest socjolekt 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu, klasyfikuje je – wskazuje rodzaje archaizmów – przyporządkowuje terminy naukowe odpowiedniej dyscyplinie wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co decyduje o ograniczonym zasięgu słownictwa – interpretuje znaczenia związane z archaizmami i terminami naukowymi występującymi w tekstach cudzych – wyjaśnia, co wpływa na powstanie socjolektu 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę o słownictwie o ograniczonym zasięgu przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			– wyjaśnia, co to jest socjolekt		
Sposoby wzbogacania słownictwa Neologizmy Neologizmy artystyczne	– wie, że zasób słownictwa języka zmienia się – rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy – zna termin <i>neologizm artystyczny</i>	– zna różne sposoby wzbogacania słownictwa – wyjaśnia, czym cechują się neologizmy – wśród neologizmów wyróżnia neologizmy artystyczne	– omawia różne sposoby wzbogacania słownictwa – rozpoznaje neologizmy słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne i zapożyczenia – podaje przykłady neologizmów artystycznych	– stosuje w swoich wypowiedziach bogate, różnorodne słownictwo – rozpoznaje różne rodzaje neologizmów – samodzielnie tworzy neologizmy – próbuje tworzyć i stosować neologizmy artystyczne	– świadomie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach bogatym słownictwem – wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów przy interpretacji tekstów
Homonimy i homofony	– zna termin homonimy – zna termin homofony	– wie, co to są homonimy – wie, co to są homofony	– wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homonimami – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homofonami	– stosuje w wypowiedziach homonimy – uzależnia stosowanie homofonów od kontekstu	– wykorzystuje wiedzę na temat homonimów i homofonów przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych
Skrótowce Skróty	– rozpoznaje proste skrótowce	– wyjaśnia, co to są skrótowce	– rozpoznaje różne rodzaje skrótowców	– omawia skrótowce i ich rodzaje	– stosuje poprawnie i funkcjonalnie skrótowce i skróty,

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – podaje znaczenia prostych skrótowców – poprawnie zapisuje proste skrótowce – podaje znaczenia podstawowych skrótów – zna podstawowe zasady pisowni skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje znaczenia skrótowców – poprawnie zapisuje skrótowce – podaje znaczenia popularnych skrótów – stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców – stosuje poprawne formy skrótowców – zna znaczenia skrótów – poprawnie zapisuje popularne skróty 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców, w tym rzadko stosowanych – stosuje poprawne formy wszystkich skrótowców – zna znaczenia różnorodnych skrótów – poprawnie zapisuje różnorodne skróty 	zapisuje je bezbłędnie
Style funkcjonalne języka, zasady dobrego stylu	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i> – zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co składa się na styl wypowiedzi – rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wyróżniki stylu wypowiedzi – omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – zna style funkcjonalne i omawia ich wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuacje wymagające zastosowania 	<ul style="list-style-type: none"> – zastępuje słownictwo o ograniczonym 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i celowo posługuje się słownictwem ogólnonarodowym 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wiedzę o słownictwie ogólnonarodowym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
o zróżnicowaniu języka	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że istnieje słownictwo ogólne i słownictwo o ograniczonym zasięgu – wie, że niektóre wyrazy mają ograniczony zasięg – podaje przykłady archaizmów – podaje przykłady terminów naukowych – zna termin <i>socjolekt</i> – wie, że zasób słownictwa języka zmienia się – rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy – zna termin <i>neologizm</i> – zna termin homonimy – zna termin homofony – rozpoznaje proste skrótowce 	<ul style="list-style-type: none"> słownictwa ogólnonarodowego – potrafi wyjaśnić, kiedy język nazywamy ogólnonarodowym – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu – wskazuje archaizmy – wskazuje terminy naukowe – wie, co to jest socjolekt – zna różne sposoby wzbogacenia słownictwa – wyjaśnia, czym cechują się neologizmy – wśród neologizmów wyróżnia neologizmy artystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> zasięgu słownictwem ogólnym – odróżnia język ogólnonarodowy od języków regionalnych i środowiskowych – rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu, klasyfikuje je – wskazuje rodzaje archaizmów – przyporządkowuje terminy naukowe odpowiedniej dyscyplinie wiedzy – wyjaśnia, co to jest socjolekt – omawia różne sposoby wzbogacenia słownictwa – rozpoznaje neologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> i słownictwem o ograniczonym zasięgu – wyjaśnia, co decyduje o ograniczonym zasięgu słownictwa – interpretuje znaczenia związane z archaizmami i terminami naukowymi występującymi w tekstach cudzych – wyjaśnia, co wpływa na powstanie socjolektu – stosuje w swoich wypowiedziach bogate, różnorodne słownictwo – rozpoznaje różne rodzaje neologizmów – samodzielnie tworzy neologizmy – próbuje tworzyć i stosować neologizmy artystyczne – stosuje w wypowiedziach homonimy – uzależnia stosowanie homofonów od kontekstu 	<ul style="list-style-type: none"> przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych – wykorzystuje wiedzę o słownictwie o ograniczonym zasięgu przy tworzeniu tekstów własnych i interpretacji tekstów cudzych – świadomie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach bogatym słownictwem – wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów przy interpretacji tekstów – wykorzystuje wiedzę na temat

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – podaje znaczenia prostych skrótowców – poprawnie zapisuje proste skrótowce – podaje znaczenia podstawowych skrótów – zna podstawowe zasady pisowni skrótów – wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i> – zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to są homonimy – wie, co to są homofony – wyjaśnia, co to są skrótowce – podaje znaczenia skrótowców – poprawnie zapisuje skrótowce – podaje znaczenia popularnych skrótów – stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów – wie, co składa się na styl wypowiedzi – rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> słowotwórcze, znaczeniowe, frazeologiczne i zapożyczenia – podaje przykłady neologizmów artystycznych – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homonimami – wyjaśnia, jakie wyrazy nazywamy homofonami – rozpoznaje różne rodzaje skrótowców – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców – stosuje poprawne formy skrótowców – zna znaczenia skrótów – poprawnie zapisuje popularne skróty 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia skrótowce i ich rodzaje – podaje znaczenia różnorodnych skrótowców, w tym rzadko stosowanych – stosuje poprawne formy wszystkich skrótowców – zna znaczenia różnorodnych skrótów – poprawnie zapisuje różnorodne skróty – wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> homonimów i homofonów przy interpretacji tekstów cudzych i tworzeniu tekstów własnych – stosuje poprawnie i funkcjonalnie skrótowce i skróty, zapisuje je bezbłędnie – zna style funkcjonalne i omawia ich wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			<ul style="list-style-type: none"> – omawia wyróżniki stylu wypowiedzi – omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu 		
Elementy aktu komunikacji	– wie, co to jest akt komunikacji	– wymienia składniki aktu komunikacji	– wskazuje podstawowe związki między składnikami aktu komunikacji	– omawia wszystkie relacje między poszczególnymi składnikami aktu komunikacji	– tworzy wypowiedzi, podporządkowując je wszystkim składnikom aktu komunikacji
Intencje wypowiedzi, cele wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że nadawca w komunikacie może wyrażać różne intencje – wie, że komunikat może realizować różne cele 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przykładowe intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje podstawowe cele komunikatu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje i formułuje podstawowe cele komunikatu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie – rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania celów we własnej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje środki językowe wyrażające intencje nadawcy – formułuje wypowiedzi, świadomie eksponując ich cele
Grzeczność językowa	– wie, na czym polega interakcja między nadawcą i odbiorcą	– wyjaśnia, jak jest możliwa interakcja między nadawcą i odbiorcą w akcie komunikacji	– wyjaśnia, czym jest, na czym polega i jak może przebiegać interakcja między	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje w praktyce zasady kultury języka – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej 	– zawsze świadomie i celowo stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety

AUTORZY: Ewa Nowak

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega grzeczność językowa – zna zasady kultury języka – zna podstawowe zasady etykiety językowej – zna zasady porozumiewania się w sieci 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa – wymienia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – zna zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> nadawcą a odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, czym jest i na czym polega grzeczność językowa – omawia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje zasady netykiety 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej
Cytat, cytowanie Mowa niezależna Mowa zależna	<ul style="list-style-type: none"> – stara się wprowadzać cytaty do swoich wypowiedzi – rozpoznaje mowę niezależną – rozpoznaje mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi – wprowadza do tekstów pisanych mowę niezależną – wprowadza do tekstów pisanych mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> – celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi – wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna – wyjaśnia, na czym polega mowa zależna 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach – funkcjonalnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną – funkcjonalnie stosuje mowę zależną w tekstach pisanych 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie, celowo, poprawnie, funkcjonalnie wprowadza cytaty do wypowiedzi – sprawnie przekształca mowę niezależną w zależną
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega komunikacja językowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia składniki aktu komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia składniki aktu komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w różnorodnych aktach komunikacji

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
o komunikacji językowej	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że nadawca w komunikacie może wyrażać różne intencje – wie, że komunikat może realizować różne cele – wie, na czym polega interakcja między nadawcą i odbiorcą – wie, na czym polega grzeczność językowa – zna zasady kultury języka – zna podstawowe zasady etykiety językowej – zna zasady porozumiewania się w sieci – stara się wprowadzać cytaty do swoich wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przykładowe intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje podstawowe cele komunikatu – wyjaśnia, jak jest możliwa interakcja między nadawcą i odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa – wymienia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – zna zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje intencje nadawcy w komunikacie – rozpoznaje i formułuje podstawowe cele komunikatu – wyjaśnia, czym jest, na czym polega i jak może przebiegać interakcja między nadawcą a odbiorcą w akcie komunikacji – wyjaśnia, czym jest i na czym polega grzeczność językowa – omawia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci – stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje różnorodne intencje w komunikacie – rozpoznaje cele cudzej wypowiedzi, dobiera środki do wyrażania celów we własnej wypowiedzi – stosuje w praktyce zasady kultury języka – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej – stosuje zasady netykiety – funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach – funkcjonalnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną – funkcjonalnie stosuje mowę zależną w tekstach pisanych 	<ul style="list-style-type: none"> jako nadawca i odbiorca – rozpoznaje środki językowe wyrażające intencje nadawcy – formułuje wypowiedzi, świadomie eksponując ich cele – zawsze świadomie i celowo stosuje zasady kultury języka i zasady netykiety – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej – świadomie, celowo, poprawnie, funkcjonalnie wprowadza cytaty do wypowiedzi – sprawnie przekształca mowę niezależną w zależną

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje mowę niezależną – rozpoznaje mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi – wprowadza do tekstów pisanych mowę niezależną – wprowadza do tekstów pisanych mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> – celowo wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi – wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna – wyjaśnia, na czym polega mowa zależna 		
WIEM I UMIEM					
<i>Warto zapamiętać</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że teksty literatury pięknej dzielą się na lirykę, epikę i dramat – wie, kiedy utwór należy do literatury pięknej – wie, co to jest retoryka – zna podstawowe tropy językowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje podstawowe cechy wszystkich rodzajów literackich – zna różne rodzaje piśmiennictwa – zna części kompozycyjne wypowiedzi argumentacyjne – zna różnorodne tropy językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wszystkie cechy rodzajów literackich – omawia różne rodzaje piśmiennictwa – zna rozmaite środki retoryczne – omawia różnorodne tropy językowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy liryki, epiki i dramatu – porównuje różne rodzaje piśmiennictwa – zna i stosuje różne rodzaje argumentów – stosuje funkcjonalnie tropy językowe 	<ul style="list-style-type: none"> – zna gatunki epickie, liryczne, dramatyczne – analizuje i interpretuje utwory należące do różnych rodzajów piśmiennictwa – tworzy wypowiedź argumentacyjną zgodnie z zasadami sztuki retorycznej – świadomie i celowo wykorzystuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
					w swoich wypowiedziach różnorodne tropy językowe
Zygmunt Saloni <i>Jak pisać wypracowania?</i>	<ul style="list-style-type: none"> – pod kierunkiem tworzy proste teksty według wzorów – dzieli tekst na akapity, dba o ich logiczną spójność 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy teksty w różnych formach wypowiedzi – stosuje różne rodzaje akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje wysoki stopień umiejętności tworzenia tekstu – wykorzystuje środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy pisemną wypowiedź zgodnie z wszystkimi wymogami sztuki tworzenia tekstu – świadomie i celowo komponuje tekst, stosuje językowe środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> – jest świadomym i kompetentnym twórcą różnorodnych tekstów – stosuje zabiegi i środki retoryczne w tekście
Test na zakończenie nauki	<ul style="list-style-type: none"> – udziela poprawnych odpowiedzi na co najmniej połowę pytań i poleceń testu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie wykonuje trzy czwarte poleceń testu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie wykonuje większość poleceń testu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie wykonuje niemal wszystkie polecenia testu 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu
Nasze projekty: relacja z nauki w klasie 7.	<ul style="list-style-type: none"> – na miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu relacji z nauki w klasie 7. 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w przygotowaniu relacji – z nauki w klasie 7., proponuje formę relacji 	<ul style="list-style-type: none"> – bierze czynny udział w przygotowaniu relacji – z nauki w klasie 7., proponuje rozwiązania graficzne 	<ul style="list-style-type: none"> – opracowuje koncepcję relacji – z nauki w klasie 7. 	<ul style="list-style-type: none"> – kieruje pracami zespołu przygotowującego relację z nauki w klasie 7.

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.